Jesus og Buddha

Parallelle uttalelser fra kristen og buddhistisk tradisjon





Kåre A. Lie

emilia

Jesus og Buddha. Parallelle uttalelser fra kristen og buddhistisk tradisjon

Kåre A. Lie

Emilia Press 2005

ISBN 82-7419-096-3

Teksten presenteres her i manuskriptform. I boken er tekstsammenligningene arrangert på hver sin side, mens teksten her følger fortløpende. For her å lette lesningen er hvert tema atskilt med en horisontal linje og tekstgrupper som sammenlingnes merket med blå eller lyseblå skrift som vil alternere slik at det kommer klart fram hvilke tekster som sammenlignes.

Innholdsfortegnelse

Innledning
De blinde mennene og elefanten
De parallelle uttalelsene
Stifterne: Jesus og Buddha
Elevene
Veien
- Nestekjærlighet
- Vennskap
- Omgangsvenner
- Enighet
- Unngå å gjøre det onde
- Rett tale
- Gjøre det gode
- Tro
- Ikke-vold
- Fred
- Gavmildhet
- Rikdom og fattigdom
- Rus
- Foreldre
- Ekteskap
- Feilsteg
- Tilgivelse, anger og forbedring
- Renhet
- Forgjengelighet
- Våkenhet og flid
- Gjerning og frukter
- Ansvar og valg
- Lederens og lærernes ansvar
- Liv og lære

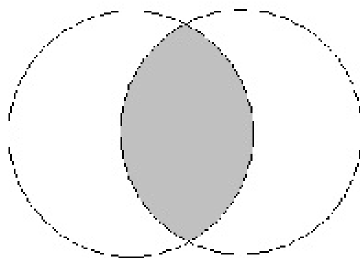
Menneskenes likeverd
Kvinner og likeverd
Sinnets natur
Samfunn og kriminalitet
Glede
Følg veien
Sinnslikevekt
Den bortkomne sønnen

Anvendte tekster
Kilder

Innledning

To av de edleste skikkelsene i menneskehetens historie er Buddha og Jesus. De førte ingen kriger, de erobret ingen land. Deres storhet lå ikke på det ytre plan. Men deres ord har gitt gjenlyd gjennom århundrene og betydd en veldig inspirasjon for millioner av mennesker.

Kristendommen og buddhismen kan sammenlignes med to parallelle verdener som har mye til felles, men det er også viktige forskjeller mellom dem. Vi kan illustrere dette med to sirkler som delvis overlapper hverandre:



I de delene av sirklene som ikke overlapper hverandre, ligger de elementene som er særegne for hver religion. For kristendommens vedkommende kan vi nevne noen stikkord som Gud, Kristus som frelser, synd og tilgivelse, og for buddhismens vedkommende kan vi nevne noen hovedpunkter som meditasjon, den omfattende buddhistiske psykologien og nirvana. Mange kristne og buddhister vil kanskje mene at det er disse særegne elementene som er viktigst for deres egen religion, men det er likevel ikke disse temaene denne boken skal handle om. Den skal handle om det feltet der sirklene overlapper hverandre, det området som er felles for buddhisme og kristendom. (For ordens skyld: Disse sirklene skal bare illustrere en idé. Det er ikke gjort noe forsøk på utregninger for å få overlappingsarealet til å stå i noe matematisk forhold til de reelle overlappingene mellom kristendommen og buddhismen.)

Det kan hende at mang en kristen og mang en buddhist har hengt seg litt opp i sin egen religions særegenheter, hvor viktige disse enn måtte være, og ikke er helt klar over det store fellesområdet.

Kanskje kan enkelte lesere få en liten overraskelse og aha-opplevelse ved å lese denne boken, og forbauset utbryte: "I all verden – har *de* også tekster som sier dette?" Kanskje kan denne antologien med parallelle uttalelser bidra til litt større forståelse på tvers av livssynsgrensene. Og kanskje kan også lesere som verken er kristne eller buddhister, finne enkelte ord eller uttalelser som kan være til ettertanke, inspirasjon eller hjelp i hverdagen. Videre kan boken tjene som ressursbok for alle som praktiserer, studerer eller underviser i religion og livssyn.

La meg imidlertid presisere at denne boken overhodet ikke pretenderer å gi noe fullstendig eller balansert bilde av verken buddhismen eller kristendommen. Begge religionene omfatter på hver sin side mye mer enn det som kan presenteres som parallelle uttalelser. Det bør også nevnes at buddhismen og/eller kristendommen internt kan ha tolkninger av disse skriftstedene som gjør at de selv ikke umiddelbart vil se dem som parallelle.

Fellestrekkene er likevel overraskende mange. Som mange vel på forhånd vil være klar over, dreier det seg særlig om temaer som har med etikk og medmenneskelighet å gjøre. Men ikke bare dette. Det finnes også interessante paralleller mellom beskrivelsene av de to

religionsstifterne, Buddha og Jesus, som personer, og likeså mellom andre aspekter av det hver av disse to religionene peker på som menneskets vei mot en bedre og edlere tilstand.

Kriteriene for utvalg av parallelle uttalelser var ikke at de ordrett skulle si det samme. Det ville det ha blitt en mager antologi av. Men de skulle gi uttrykk for en felles grunnidé, si noe om et felles grunntema. I de fleste tilfeller gir de også uttrykk for den samme grunnholdningen til dette fellestemaet, men i enkelte tilfeller kan de også uttrykke diametralt motsatte holdninger, slik at de dermed belyser noen kontraster.

Det skulle vise seg at det finnes så mange paralleller at det under arbeidet med denne antologien nesten var et større problem å avgrense stoffmengden enn å finne disse parallellene. Både buddhisme og kristendom har svært rike litterære tradisjoner å øse av, og selv om kanskje ingen har noe nøyaktig tall på dette, er det neppe å ta for hardt i om vi antyder at buddhismens skriftsamlinger tilsvarer minst 20 bibler i omfang. Det ville ikke ha vært noe problem å lage en antologi som var dobbelt så omfangsrik som denne. Jeg har likevel forsøkt å sortere med hård hånd og utelate "paralleller" som bare helt perifert berører beslektede temaer, og jeg har også utelatt tekster som vel kunne være parallelle, men som handlet om temaer jeg vurderte som mindre viktige. På den annen side har jeg også inkludert parallelluttalelser fra en og samme tradisjon, som for eksempel Luk 3,16 og Mtt 7,12 med sine nesten identiske formuleringer av den gylne regel, fordi jeg mener at visse temaer, som i dette tilfellet oppfordringer til å vise nestekjærlighet, godt kan tåle å bli gjentatt. Denne antologien representerer derfor i høy grad mine egne valg, med de preferanser og begrensninger dette måtte innebære. Slik er nå engang en antologiredaktørs byrde og privilegium.

Kan vi da vite om de virkelig stammer fra den historiske Jesus og den historiske Buddha, alle de ordene som skriftene legger dem i munnen? Nei, vi kan ikke vite det med sikkerhet, men det betyr da heller ikke så mye i denne sammenhengen. Til tider har forskernes jakt på de historiske personene bak skriftene og bak tradisjonene vært intens, til andre tider har man nærmest resignert og erkjent at vi står overfor nesten uløselige problemer når det gjelder å løse historisk sannhet fra myter, tradisjoner, liturgier og legender.

I denne antologien vil jeg med velberådd hu la hele denne problemstillingen ligge. Det er nemlig ikke forskernes historiske Jesus eller historiske Buddha, men tradisjonenes og skriftenes Jesus og Buddha som har gitt utallige mennesker inspirasjon, trøst og pågangsmot til å leve et edlere liv. For å si det litt brutalt er de historiske personene uinteressante i denne sammenhengen – det er Jesus og Buddha som *litterære* personer som skal komme til orde her. Og nettopp fordi det er det litterære uttrykket og de litterære personene som står i sentrum, og ikke de strikt historiske, skal vi utvide den litterære kretsen til ikke bare å inkludere ord som angivelig stammer fra Jesus og Buddha, men også slippe til andre røster fra den tidlige kristendom og den tidlige buddhisme. Vi skal la både Paulus, Shantideva og flere andre komme til orde, for innenfor kristen og buddhistisk tradisjon finnes det mange tidlige og senere disipler som talte om det samme som læremestrene. Og fordi kristendommen også står med en fot i Det gamle testamente – ja, dette var faktisk de tidlige kristnes eneste Bibel – skal vi også tillate oss et tilbakeblikk på noen av disse tekstene, som alltid har vært en del av den kristne tradisjon.

Men selv om vi derfor vil beholde en viss bredde og gjerne trekke inn sitater både fra Det gamle testamente og fra Det nye testamentes brever, og sågar også fra det utenomtestamentlige Thomas' evangelium, er det likevel de fire evangeliene som skal stå i sentrum for den kristne tradisjonens vedkommende som hovedkilden til ord fra Jesus og hans nærmeste disipler. Og likedan, hva buddhismen angår, trekker vi også gjerne inn sitater fra

mahayanasutraer og senere mahayanashastraer, men palitekstene innehar den sentrale posisjonen som den beste kilden til uttalelser fra Buddha og hans nærmeste elever.

Når vi ikke har tatt med stoff fra senere buddhisme i land som Tibet, Kina og Japan, skyldes det ikke mangel på stoff, og innebærer heller ingen kvalitetsvurdering av dette materialet. Men om vi hadde utvidet buddhismens felt til også å omfatte disse kildene, burde vi også ha utvidet kristendommens felt på tilsvarende vis og inkludert stoff fra greske kirkefedre, middelalderens europeiske helgener og teologer, osv. Da kunne vi gjerne ha tatt med stoff helt fram til vår egen tid innenfor begge tradisjoner. En slik bok ville utvilsomt kunne bli både interessant og omfangsrik, men den overlater jeg til andre å skrive.

Jeg har også med beklagelse utelatt flere vakre sitater fra den ene eller den andre av disse to hovedtradisjonene, som jeg egentlig hadde håpet å kunne ta med i antologien, fordi jeg ikke fant noen god parallell fra den andre tradisjonen.

Et annet problem som bør nevnes, er spørsmålet om parallellene er resultatet av parallelle tankebaner uavhengig av hverandre, eller om de skyldes reell historisk påvirkning i den ene eller den andre retningen. Ettersom de tidligste buddhistiske tekstene er eldre enn de kristne, skal man kanskje ikke utelukke muligheten for en viss innflytelse fra buddhisme til kristendom. Palestina og deler av India hørte en tid med til samme stat, det persiske storriket, der kommunikasjonen kunne gå uhindret av politiske grenselinjer, og under Alexander og hans etterfølgere var det også kommunikasjon mellom India og Midtøsten. Greske fyrster, som f.eks. Menandros eller Milinda, regjerte over riker i India og lot prege mynter med inskripsjonen Boddo (Buddha) i greske bokstaver. En av theravadatradisjonens viktige postkanoniske bøker, Milindapañha (Milindas spørsmål), foregir også å gjengi en filosofisk samtale mellom den greske kong Menandros og en fremstående buddhistmunk.

Det dannet seg små kolonier av buddhister, kjøpmenn og andre, i Alexandria og muligens også andre steder i Egypt og Midtøsten. Keiser Asoka, som regjerte i India omkring 250 f.Kr., melder også i sine innskrifter at han sendte ut buddhistiske misjonærer til mange av nabolandene, også til Alexandria og til land under gresk styre. Mange har ment å spore et buddhistisk nærvær i den hellenistiske kulturen i Midtøsten. I Alexandria fantes det f.eks. et religiøst samfunn, Therapeutae, som på den ene side oppviser sterke likheter med et buddhistisk munkesamfunn, og på den annen side også har klare likhetstrekk med det tidligste kristne munkevesenet. Noen mener at disse og andre indisier tyder på buddhistisk innflytelse i det hellenistiske miljøet, en innflytelse som kan ha satt sitt preg på den tidlige kristendommen. Andre hevder derimot at alle disse fenomenene kan forklares like godt, eller bedre, ut fra intern utvikling i de jødiske og hellenistiske miljøene. La oss derfor bare antyde at en viss buddhistisk innflytelse på kristendommen kan være mulig, men er på ingen måte sikker.

På den annen side er flere av de buddhistiske mahayanatekstene blitt til på et så sent tidspunkt at de godt kan ha mottatt innflytelse den andre veien, fra kristendommen. Et senter hvor religionene kan ha møtt hverandre og påvirket hverandre, var Gandhara (det nåværende nordvestlige Pakistan og nærliggende deler av Afghanistan), der Taliban i nyere tid vant seg herostratisk berømmelse ved å sprenge Buddhastatuer. Gandhara var et viktig handelssentrum der øst og vest møttes. Lotussutraen er vanskelig å datere eksakt, slik tilfellet er med så mye annen indisk litteratur, men den kan ha blitt skrevet etter Kristi fødsel. Og denne teksten inneholder en interessant lignelse om den bortkomne sønnen, som muligens kan være inspirert av den kristne lignelsen, selv om poenget med historien er svært forskjellig i de to variantene. Vi kan derfor ikke utelukke visse innflytelser den ene eller den andre veien – eller begge veier.

Det er imidlertid ikke *nødvendig* å postulere noen innflytelse den ene eller den andre veien for å forklare parallellene. De kan godt være et resultat av selvstendig tenkning innenfor de to tradisjonene. Som Sigrid Undset så treffende sa det: “Menneskenes hjerter forandres aldeles intet i alle dage.” Men dette er også en problemstilling og en diskusjon som kan egentlig fortjene en bok for seg, og derfor skal vi la spørsmålet bli stående åpent, og ikke gå dypere inn i det her.

Ideen om en antologi av parallelle tekster fra buddhisme og kristendom er verken ny eller original. Flere av de tidlige europeiske forskerne som utover på 1800-tallet begynte å oversette og studere buddhismens tekster, pekte på en del interessante paralleller, som f.eks. Dr. Edmund Hardy i *Der Buddhismus nach ältere Pâli-Werken* (1890). Det foreligger antologier av vekslende omfang og kvalitet på andre europeiske språk, og selv om mange av sitatene i herværende antologi stammer fra egne notater gjennom mange års studier og oversetterarbeid, har jeg heller ikke unnlatt å låne gode ideer der de har vært å finne. Alle bibeltekstene er hentet fra Det Norske Bibelselskaps bokmålsutgave av 1978/85. Alle tekstene fra buddhistiske verker er mine egne oversettelser fra tekster på de indiske originalspråkene pali og sanskrit. Noen av disse har tidligere vært publisert. Andre er oversatt spesielt for denne antologien.

De blinde mennene og elefanten

Før vi tar fatt på selve de parallelle uttalelsene, kan det være klokt å reflektere litt over Buddhas kjente lignelse om de blinde mennene og elefanten. Det finnes flere mulige tilnærminger til sannheten, og selv om to forskjellige beskrivelser eller innfallsvinkler kan se forskjellige ut, er det ikke dermed uten videre gitt at den ene er riktig og den andre er feil.

En gang var Mesteren i Savatthi og bodde i Anathapindikas park Jetalunden. På den tiden var det også mange asketer og brahmaner fra andre sekter i Savatthi. De hadde forskjellige meninger og synspunkter og hevdet forskjellige teorier, og hver av dem pukket standhaftig på sine egne meninger.

Noen mente at verden var evig, at bare dette var sant og alt annet var løgn. Andre mente at verden ikke var evig, at bare dette var sant og alt annet var løgn. Noen mente at verden var avgrenset, andre at den var uten grenser. Noen mente at kropp og sjel var det samme, andre at kroppen var en ting og sjelen noe annet. Noen mente at den som har kommet fram til sannheten, eksisterer etter døden, andre at han ikke eksisterer etter døden, andre at han både eksisterer og ikke eksisterer etter døden og atter andre igjen at han verken eksisterer eller ikke eksisterer etter døden. Og alle hevdet at bare dette var sant og alt annet var løgn.

Slik drev de og kranglet og kjeftet og diskuterte høylytt og kom med mange sårende utfall mot hverandre og hver av dem påsto at "jeg har rett og du tar feil".

Noen munker hadde vært inne i byen og hørt dette spetakkelet, og de fortalte det til Mesteren.

"De som tilhører disse forskjellige sektene og skolene er blinde, munker. De vet ikke hva som er sannhet og de vet ikke forskjell på sant og usant. Men til tross for at de ikke vet hva som er sannhet, kjefter og krangler de med hverandre.

Det var en gang en konge her i Savatthi som ga beskjed om å samle sammen alle blinde i byen. Da det var gjort, lot han de blinde bli ført bort til en elefant. En av de blinde fikk kjenne på hodet til elefanten. "Dette er en elefant," sa de til ham. En annen fikk kjenne på øret, en annen på en støttann, en annen på snabelen, foten, halen og haledusken, og til hver og en av dem sa de: "Dette er en elefant."

Så gikk kongen bort til de blinde og spurte:

"Nå, mine herrer, vet dere hvordan en elefant er?"

"Det vet vi, herre konge."

"Fortell meg da hvordan elefanten er," sa kongen til dem..

"En elefant er som en stor krukke," sa han som hadde kjent på hodet.

"Nei, en elefant er som en stor, flat kurv," sa han som hadde kjent på øret.

Han som hadde kjent på støttannen, protesterte og sa at en elefant er som en plogspiss, han som hadde kjent på snabelen, sammenlignet den med en plog, han som hadde kjent på kroppen, sammenlignet den med et kornmagasin, han som hadde kjent på foten, sammenlignet elefanten med en søyle, han som hadde kjent på halen, sammenlignet med en støter og han som hadde kjent på haledusken, sa at en elefant er som en feiekost.

Så ga de seg til å protestere og krangle med hverandre, og barket til slutt sammen i slagsmål på tørre never. Kongen moret seg stort over dette, munker.

Slik er det også med alle disse som krangler, kjefter og diskuterer høylytt og kommer med mange sårende utfall mot hverandre, mens hver og en av dem påstår at 'jeg har rett og du tar feil', munker".

Ud 67ff

De parallelle uttalelsene

Finnes det en kort og fyndig uttalelse som gir hele kristendommens eller hele buddhismens lære i et nøtteskall?

Som svar på dette spørsmålet peker kristne ofte på "Den lille bibel", Johannes' evangelium 3,16. Buddhister peker gjerne på Dhammapada 183.

For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.

Joh 3,16

Unngå å gjøre det onde,
gå inn for å gjøre det gode,
foredle sitt eget sinn –
det er de våknes budskap.

Dhp. 183

Stifterne: Jesus og Buddha

Livshistoriene til Buddha og Jesus var svært forskjellige. Gotama, som fikk tittelen "Buddha" – "Den våkne" – skal ha vært en prins. Jesus var sønn av en tømmermann. Den ene døde av alderdom, omgitt av sørgende venner. Den andre døde en voldsom og smertefull død i sin beste alder. Likevel finnes det også slående paralleller. Om disse er reelle, eller om de er en del av den mytekretsen som alltid spinnes omkring usedvanlige personer, er et spørsmål som skal få stå åpent.

Det fortelles at de begge ble lagt merke til allerede som barn. En gammel og vis mann så barnet og ga uttrykk for at det ville bli til noe stort.

I Jerusalem bodde det den gang en mann som hette Simeon; han var rettskaffen og gudfryktig og ventet på tiden som skulle komme med trøst for Israel. Den Hellige Ånd var over ham, og Ånden hadde latt ham få vite at han ikke skulle dø før han hadde sett Herrens Salvede. Nå kom han til templet, ledet av Ånden. Og da Jesu foreldre kom med barnet for å gjøre med ham som skikk var etter loven, tok Simeon barnet i sine armer, priste Gud og sa: "Herre, nå lar du din tjener fare herfra i fred, slik som du har sagt. Med egne øyne har jeg sett din frelse, som du har beredt i alle folks påsyn."

Luk 2,25-31

Da en gammel seer fikk se den nyfødte gutten som skulle bli en buddha, begynte han å gråte. Foreldrene ble bekymret og spurte om han så en vond skjebne for barnet. "Nei, jeg ser ikke noen vond skjebne for ham. Dere trenger ikke å være redde. Han kommer til å nå den høyeste oppvåkning og han kommer til å undervise, hjelpe andre og bli berømt. Jeg gråter bare fordi jeg selv er gammel og kommer til å dø før jeg får noen mulighet til å høre hans gode lære."

Sut.nip 689-94

Under oppveksten inntraff episoder der de begge ble så fordypet i religiøse sysler at foreldrene måtte gå og lete etter dem.

Da de ikke fant ham, vendte de tilbake til Jerusalem for å lete etter ham der. Etter tre dager fant de ham i templet. Der satt han blant lærerne, lyttet til dem og stilte spørsmål. Alle som hørte ham, undret seg over hans forstand og over de svar han gav.

Luk 2,45-47

Da kong Shuddhodana ikke kunne se den vordende buddha, ble han trist og spurte:

"Hvor er det blitt av den lille prinsen? Jeg kan ikke se ham noe sted."

Mange mennesker ga seg til å løpe rundt og lete etter prinsen, helt til en av ministrene fikk øye på ham, der han satt med beina i kors i dyp meditasjon i skyggen av et fikentre.

Lal 11

Begge hadde sine perioder der de søkte ensomhet og faste.

Han fastet i førti dager og førti netter og ble til sist sulten.

Mtt 4,2

Da tenkte jeg: "Enn om jeg forsøker å spise minst mulig? Dermed spiste jeg bare noen få smuler om dagen. Jeg ble så tynn at når jeg ville klø meg på ryggen, klødde jeg meg på magen, og når jeg ville klø meg på magen, klødde jeg meg på ryggen."

MN 36

I ensomheten søkte de også bønn og meditasjon.

Tidlig neste morgen, mens det ennå var helt mørkt, stod han opp og gikk ut til et ensomt sted og bad der.

Mrk 1,35

Deretter satt Mesteren i sju døgn under oppvåkningstreet og gledet seg over den friheten han hadde funnet.

Maha 1,1

Både Jesus og Buddha hadde sine tunge stunder der de følte seg fristet til heller å søke verdslig makt. Begge overvant disse fristelsene.

Da sa djevelen til ham: "Er du Guds Sønn, så si til denne steinen at den skal bli til brød!" Men Jesus svarte: "Det står skrevet: Mennesket lever ikke bare av brød." Da førte djevelen ham høyt opp og viste ham på et øyeblikk alle verdens riker og sa: "Jeg vil gi deg makten over alt dette og la deg få all denne herlighet. For det er gitt i min hånd, og jeg gir det til hvem jeg vil. Om du bare faller ned og tilber meg, skal alt være ditt." Jesus svarte: "Det står skrevet: Herren din Gud skal du tilbe, og bare ham skal du tjene." Så tok djevelen ham med til Jerusalem og stilte ham på det ytterste hjørne av tempelmuren og sa: "Er du Guds Sønn, så kast deg ned herfra. For det står skrevet: Han skal gi sine engler befaling om å bevare deg. Og: De skal bære deg på hendene, så du ikke støter foten mot noen stein." Men Jesus svarte: "Det er sagt: Du skal ikke sette Herren din Gud på prøve." Da djevelen var ferdig med å friste ham, holdt han seg borte fra ham for en tid.

Luk 4,3-13

En gang bodde Mesteren i en liten hytte i skogen oppe i skråningen av Himalayafjellene i landet Kosala. Mens han satt der fordypet i sine egne tanker, undret han seg over følgende: "Kan det være mulig å ha regjeringsmakt uten å drepe eller straffe, uten å beseire eller beherske, uten å oppleve sorg eller skape sorger for andre?"

Fristeren Mara forsto hva Mesteren tenkte på, gikk bort til ham og sa: "Grip makten, Mester! Du kan regjere rettferdig uten å drepe eller straffe, uten å beseire eller beherske og uten å oppleve sorg eller skape sorger for andre!"

"Hvorfor sier du dette, du onde?"

"Du har utviklet de fire spesielle evner til fullkommenhet og mestrer dem fullt og helt, Mester! Du kunne gjøre hele de veldige Himalayafjellene om til massivt gull, om du ville!"

"Om hele det veldige berget
var av reneste, pureste gull,
så ville det likevel ikke
tilfredsstille menneskenes begjær.
Den som forstår selve lidelsen

og kjenner dens dypeste grunn,
hvordan kan vel han føle lengsel
etter sanselighetens rus?
Den som forstår sine bindinger,
vil øve seg til han når frihet."

"Mesteren har gjennomskuet meg!" tenkte Mara, og trist og nedslått forsvant han i samme stund.

SN 1,116

Begge tillegges en usedvanlig menneskekunnskap.

Jesus trengte ikke andres vitnesbyrd om noe menneske, for han visste selv hva som bodde i mennesket.

Joh 2,25

Fordi Buddha forstår alle levende veseners tendenser, temperament, atferd og tilbøyeligheter, ser om de har mye eller lite støv på øynene, om de har gode eller dårlige evner, om de oppfører seg godt eller dårlig, om de er lette eller vanskelige å undervise, om de har mulighet til å forstå eller om de ikke har det, er han en som kjenner verden.

Vis 7,39

Andre mennesker forbløffes over deres ord.

De svarte: "Aldri har noe menneske talt slik som denne mannen."

Joh 2,25

Sariputta sa: "Aldri tidligere har jeg sett eller hørt en mester tale så vakkert."

Sut.nip 955

De vekker også oppsikt ved at de oppfører seg som vanlige mennesker.

Menneskesønnen kom; han både spiser og drikker, og de sier: Se, for en storeter og vindrikker, venn med tollere og syndere!

Mtt 11,19

De fem munkene fikk øye på Mesteren mens han fortsatt var et stykke unna, og sa til hverandre: "Der kommer asketen Gotama. Han er blitt som folk flest, han har gitt opp treningen og har falt tilbake til vanlig levemåte. Vi hilser ikke på ham, vi reiser oss ikke for ham og vi tar ikke bollen og kappen hans!"

Maha 1,9

Men det ligger tross alt noe uvanlig i deres "vanlighet".

Men han sa til dem: "Min Far arbeider til denne dag; også jeg arbeider."

Joh 5,17

Mesteren sa: "Jeg er også en som pløyer og sår, brahman, og når jeg har pløyd og sådd, spiser jeg. Overbevisning er kornet, energisk innsats er regnet, og visdom er åk og plog. Selvrespekt er trekkstangen, sinnet er seletøyet, og oppmerksomheten er plogskjær og pisk. Sannhet er min harv og mildhet min drivkraft, pågangsmot er mitt trekkdyr som går dit jeg vil. Slik pløyer jeg, og jeg høster udødelig frukt."

Ud 76-80

For selv om de begge er alminnelige, er de også annerledes, og skiller seg ut fra "verden".

Jeg har gitt dem ditt ord. Men verden har lagt dem for hat, for de er ikke av verden, likesom jeg ikke er av verden. Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden, men at du skal bevare dem fra det onde. De er ikke av verden, likesom jeg ikke er av verden.

Joh 17,14-16

På samme måte som en blå eller hvit lotus som er født og oppvokst nede i vannet, løfter seg opp over vannflaten og står der uten at vannet blir hengende ved den, slik er også Buddha født og oppvokst i verden, men løfter seg opp over verden og står der uten at verden blir hengende ved ham.

AN 3,139

De avga stolte uttalelser om seg selv. I buddhistisk tradisjon kalles det "å utstøte et løvebrøl".

Jeg er kommet som lys til verden, for at den som tror på meg, ikke skal bli i mørket. Den som hører mine ord og ikke tar vare på dem, dømmer ikke jeg. For jeg er ikke kommet for å dømme verden, men for å frelse verden. Den som avviser meg og ikke tar imot mine ord, har likevel en dommer: Det ord jeg har talt, skal dømme ham på den siste dag. For jeg har ikke talt ut fra meg selv, men Faderen som har sendt meg, han har gitt meg befaling om hva jeg skal si og tale. Og jeg vet at det han vil med sin befaling, er evig liv. Det jeg taler, taler jeg slik Faderen har sagt meg.

Joh 12,46-50

Det hender at en som er kommet fram til sannhet, står fram her i verden. Han er en ærverdig mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp. Han har fullkommen kunnskap og atferd, han er lykkelig, han er en som kjenner verden, – en uforlignelig trener for folk som kan trenes, – guders og menneskers lærer, en våken mester. Han forstår denne verden til fullkommenhet, med alle dens engler, djevler, guder, brahmaner, filosofer, fyrster og andre mennesker, og alt som finnes for øvrig, – og det som han selv har realisert, meddeler han til andre. Han underviser i en lære som er vakker på begynnelsen, vakker på midten og vakker på slutten, som er hel og komplett både i form og innhold. Og han forklarer det rene, opphøyde liv.

DN 2

Å se Buddha eller Jesus innebar også å se noe mer.

Jesus svarer: "Kjenner du meg ikke, Filip, enda jeg har vært hos dere så lenge? Den som har sett meg, har sett Faderen."

Joh 14,9

Mesteren sa: "En munk som ikke er grådig og ikke har sterke sanselige drifter, som ikke er ondskapsfull og ikke har et fordervet sinn, som er påpasselig og omtenksom, konsentrert og oppmerksom og som ikke er slave av sine lyster, han er meg nær og jeg er ham nær selv om tusen mil skulle skille oss. Hvorfor? Fordi denne munken ser læren. Den som ser læren, ser meg."

Iti 91

Deres nærmeste elever hadde store tanker om dem.

Jesus sa til disiplene: "Sammenlign meg med noe, fortell hvem jeg ligner."

Simon Peter sa: "Du ligner en rettferdig engel."

Matteus sa: "Du ligner en vis filosof."

Thomas sa: "Mester, min munn lar meg slett ikke si hvem du ligner."

Jesus sa: "Jeg er ikke din mester, for du har drukket og latt deg beruse av den sprudlende kilde jeg har skjenket ut."

Så tok han ham til side og sa tre ord til ham.

Da Thomas kom tilbake til sine følgesvenner, spurte de ham: "Hva sa Jesus til deg?"

Thomas svarte: "Fortalte jeg dere ett av de ordene han sa til meg, ville dere ta steiner og kaste dem mot meg, og ild ville komme ut av steinene og fortære dere."

Tho 13

Sariputta sa:

"Jeg er overbevist om at det aldri har vært noen som har dypere innsikt i oppvåkningen enn du, Mester! Og aldri vil det finnes, og ikke finnes det noen slike i dag, heller!"

"Det var da store og bombastiske ord du tok i munnen, Sariputta! Sannelig litt av et løvebrøl du kom med der! Da kjenner du vel alle fortidens buddhaer og har loddet sinnet og tankene deres slik at du vet hvilken atferd de hadde, hvilken visdom de hadde, hvilken lære og praksis de hadde og hvilken frigjøring de nådde fram til?"

"Nei, Mester."

"Men da kjenner du sikkert alle framtidens buddhaer?"

“Nei, Mester.”

“Men da kjenner du sikkert vår egen tids buddha, Sariputta, og har loddet sinnet og tankene hans?”

“Nei Mester.”

“Hvordan kan du da ta slike store ord i munnen?”

“Nei, jeg har ikke loddet sinn og tanker til noen buddha, verken i fortid, framtid eller nåtid, Mester. Men jeg kan trekke slutninger ut fra læren.

Alle fortidens buddhaer våknet til den uforlignelige og fullkomne oppvåkning på samme måte som alle framtidens buddhaer kommer til å vinne fram til oppvåkning, og slik også du, som er vår tids buddha, har våknet til den uforlignelige og fullkomne oppvåkning: ved at du først overvant de fem hindringene og deretter festet tanken på oppmerksomhetens fire hovedområder og utviklet de sju oppvåkningsfaktorene.”

DN 16

Andre undret seg over dem og stilte spørsmål.

Alle ble da grepet av ærefrykt, og de priste Gud. “En stor profet er oppreist blant oss,” sa de, “og Gud har gjestet sitt folk.” Og ryktet om dette kom ut i hele Jødeland og områdene omkring. Alt dette fikk også Johannes høre om gjennom sine disipler. Da kalte han to av dem til seg og sendte dem til Herren for å spørre: “Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?”

Luk 7,16-19

Da sa brahmanen Pokkharasati til unge Ambattha at Gotama (Buddha) hadde kommet til Icchanankala, og bodde der i lunden.

“Og disse lovord sies om Gotama: ‘Han er i sannhet en ærverdig mester som har våknet fullt og helt ved egen hjelp, osv. Og han forklarer det rene, opphøyde liv.’ Gå nå til Gotama, kjære Ambattha,” sa Pokkharasati, “og når du kommer fram, så prøv å finne ut om Gotama virkelig er slik som de sier, eller om han ikke er det. Er Gotama slik, eller er han ikke slik?”

DN 3

Mange opplevde dem som en frelser eller en hjelper.

Gud sendte ikke sin Sønn til verden for å dømme verden, men for at verden skulle bli frelst ved ham.

Joh 3,17

Da Mesteren hadde sagt dette, utbrøt brahmanen Lohicca: “Der holdt jeg på å falle utfor stupet, Gotama! Men du kom og berget meg, akkurat som når en mann holder på å falle utfor et høyt stup, og en annen kommer i siste øyeblikk og griper ham i håret og trekker ham inn på fast grunn. Utmerket, Gotama, utmerket! Det er som å rette opp det som var blitt veltet, eller som å åpenbare det som var skjult. Det er som å vise veien til en som var gått vill, eller som å bære lys inn i mørket, slik at den som har øyne kan se det som er der. Nettopp slik har du forklart sannheten på mange måter, Gotama.”

DN 12

Verken Buddha eller Jesus avviste mennesker fra samfunnets skyggesider.

Nå var det en kvinne der i byen som levde et syndefullt liv. Da hun fikk vite at Jesus var gjest hos fariseeren, kom hun dit med en alabastkrukke med fin salve. Hun stilte seg bak Jesus ved føttene hans og gråt. Da begynte hun å væte føttene hans med tårene, og hun tørket dem med håret sitt, kysset dem og salvet dem med salven. Da fariseeren som hadde innbudt ham, så det, tenkte han med seg selv: "Var denne mannen en profet, ville han vite hva slags kvinne det er som rører ved ham, at hun fører et syndefullt liv."

Luk 7,37-39

Søppeltømmeren Sunita fikk se Mesteren og munkene komme mot seg, og han ble skamfull og forvirret. Han forsøkte forgjeves å finne et sidesmug for å smette unna, men veggene sto som en mur på begge sider. Derfor satte han kurvene fra seg og trykte seg forlegen inn til veggen for å slippe dem forbi. Mest av alt ønsket han det hadde vært et hull i veggen som han kunne forsvinne inn i.

Da Mesteren kom bort til ham, så han at Sunita hadde gode anlegg, og sa til ham: "Har du lyst til å forlate det trøstesløse livet du nå lever, og heller bli munk?"

Sunita ble så lykkelig og glad over Mesterens ord, at han følte det som om han hadde drukket av selve udødelighetens beger.

"Hvis en som meg kan få lov til noe slikt, Mester, vil jeg gjerne bli munk," svarte han.

"Da er du det fra nå av," sa Mesteren.

Thera, kap. 242

En av forbryterne som hang der, spottet ham også og sa: "Er ikke du Messias? Frels da deg selv og oss!" Men den andre bebreidet ham og sa: "Frykter du ikke Gud, enda du har samme dom over deg? For oss er dommen rettferdig, vi får bare igjen for det vi har gjort. Men han har ikke gjort noe galt." Og han sa: "Jesus, husk på meg når du kommer i ditt rike!" Jesus svarte: "Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i Paradis."

Luk 23,39-43

Morderen Angulimala løp etter Buddha, men klarte ikke å ta ham igjen. "Stopp!" ropte han. "Jeg har stoppet," svarte Buddha. "Jeg skader ikke noe levende vesen. Det er du som skader andre, som ikke har stoppet." Da kastet morderen våpnene sine ned i en grøft og falt ned for Mesterens føtter.

Thera 867-69

Begge viste i praksis at de var villige til å tjene sine medmennesker.

Da reiser han seg fra måltidet, legger av seg kappen, tar et linklede og binder det om seg. Så heller han vann i et fat og begynner å vaske disiplenes føtter og tørker dem med linkledet som han hadde rundt livet.

Joh 13,4-5

En munk hadde dysenteri. Da vendte Mesteren seg til Ananda, og sa: "Gå og hent litt vann, Ananda, så skal vi vaske denne munken." "Ja vel, Mester," svarte Ananda. Så hentet han vann. Mesteren øste vann over munken, og Ananda vasket ham. Deretter tok Mesteren tak oppe ved hodet, og Ananda tok tak i føttene, og sammen løftet de opp munken og la ham i

senga. Etterpå sammenkalte han munkene og sa: “Den som vil hjelpe meg, skal hjelpe de som er syke, munker.”

Maha 1,301

Det fortelles om undere i forbindelse med både Jesus og Buddha.

Båten var allerede langt fra land, og den kjempet seg fram mot bølgene, for det var motvind. Men i den fjerde nattevakt kom han til dem, gående på sjøen. Da disiplene fikk se ham der han gikk på vannet, ble de redde. “Det er et gjenferd!” sa de, og skrek av angst.

Mtt 14,24-26

Fra å være en gjør han seg til mange, og fra å være mange gjør han seg til en. Han gjør seg usynlig og kommer til syne igjen. Han går like uhindret gjennom vegger og murer som om de skulle være luft. Han dykker ned i jorden og kommer opp igjen som om det skulle være vann. Han går på vannet uten å synke nedi, som om det skulle være fast grunn. Med korslagte bein ferdes han gjennom luften som fuglen på vingene.

DN 2

Men begge kunne også avvise kravet om under og tegn.

Da kom fariseerne og gav seg til å diskutere med ham. For å sette ham på prøve bad de ham om et tegn fra himmelen. Da sukket han dypt og sa: “Hvorfor krever denne slekt et tegn? Sannelig, jeg sier dere: Denne slekt skal ikke få noe tegn.” Dermed gikk han fra dem, steg i båten igjen og drog over til den andre siden.

Mrk 8,11-13

Den unge borgeren Kevaddha hilste høflig på Mesteren og satte seg ned ved siden av ham. Da han hadde satt seg, sa han:

“Denne byen er velstående og rik på folk og gods, Mester, og det er mange her som har tiltro til deg. Det hadde vært fint om du ville utnevne en munk med overmenneskelige evner til å utføre undere. Da ville folk her i Nalanda få enda større tiltro til deg, Mester.”

Mesteren svarte:

“Jeg lærer ikke opp munkene mine til å gå og gjøre undere for borgerne, Kevaddha. Når jeg ser ulempene ved slike undere, skammer jeg meg over dem, og jeg føler bare vemmelse og avsky for dem.”

DN 11

Jesus døde for fiendehånd, Buddha døde fredelig av alderdom. Begge visste at noe ville leve videre etter dem.

Om en liten stund ser ikke verden meg mer. Men dere ser meg, for jeg lever, og dere skal også leve.

Joh 14,19

Nå kan det hende dere vil tenke at alt dere har igjen er ordene til en lærer som har gått bort, og at dere ikke har noen virkelig lærer lenger. Men det er ikke slik dere skal se det, Ananda.

Den læren og den disiplinen som jeg har lært dere og forklart for dere, den skal være læreren deres når jeg er borte.

DN 16

Elevene

Både Buddha og Jesus omga seg med elever. Og de utpekte begge en elev som den fremste.

Jesus tok til orde og sa: "Salig er du, Simon, sønn av Jona. For dette har ikke kjøtt og blod åpenbart deg, men min Far i himmelen. Og det sier jeg deg: Du er Peter; på denne klippe vil jeg bygge min kirke, og dødsrikets porter skal ikke få makt over den. Jeg vil gi deg himmelrikets nøkler; det du binder på jorden, skal være bundet i himmelen, og det du løser på jorden, skal være løst i himmelen."

Mtt 16,17-19

Mesteren sa: "Sariputta har omfattende kunnskaper, han har smilende visdom og en rask, skarp og dyptpløyende intelligens. Hvis det med rette kan sies om noen at han fullt ut har oppnådd edel oppførsel, edel konsentrasjon, edel visdom og edel frigjøring, så kan det sies om Sariputta."

MN 111

Elevene ble gitt en høyere og mer avansert undervisning enn hva folk flest fikk høre.

Han svarte: "Til dere er hemmeligheten om Guds rike gitt! Men til dem som er utenfor, blir alt sagt i lignelser." Uten lignelser talte han ikke til dem. Men når han var alene med disiplene, forklarte han alt for dem.

Mrk 4,11, 34

En slik forklaring av læren blir ikke gitt til legfolk. Den blir bare gitt til slike som har forlatt hjemmet og blitt eneboere eller munker.

MN 143

Både Buddha og Jesus følte seg nær knyttet til sine elever.

Og han så på dem som satt omkring ham, og sa: "Se, her er min mor og mine brødre! Den som gjør Guds vilje, er min bror og søster og mor."

Mrk 3,34-35

Mesteren sa: "Dere er mine egne sønner, munker. Dere er født av mine egne ord, født av læren, formet av læren og arvinger til læren, ikke arvinger til materielle ting."

Iti 101

Likevel opplevde de begge tilbakeslag der noen av elevene trakk seg unna.

Etter dette trakk mange av hans disipler seg tilbake og gikk ikke lenger omkring sammen med ham.

Joh 6,66

Seksti munker sa: “Mesterens vei er altfor vanskelig, den er altfor krevende!” Og de ga opp treningen og falt tilbake til det verdslige liv igjen.

AN 4,135

Elevene ble sendt ut for å bringe budskapet videre til andre mennesker.

Da trådte Jesus fram og talte til dem: “Meg er gitt all makt i himmel og på jord. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og lærer dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.”

Mtt 28,18-20

Så vendte Mesteren seg til munkene, og sa: “Jeg er fri fra alle lenker, både himmelske og menneskelige. Dere er også fri fra alle lenker, munker, både himmelske og menneskelige. Gå ut, munker! Vis medfølelse med verden og gå ut på vandring til glede og nytte for mange mennesker, til glede, nytte og hjelp for guder og mennesker. Dit hvor én går, skal ikke to andre gå. Gi undervisning i denne læren som er god på begynnelsen, god på midten og god på slutten, og forklar både hovedinnholdet og alle de små detaljene! Forklar hvordan vi kan leve et rent og fullkomment liv! Det finnes noen som bare har litt støv på øynene, men som kommer til å gå til grunne dersom de ikke får høre læren. Noen kommer til å forstå!”

Maha 1,20

Samtidig erkjente både Jesus og Buddha at det fantes mennesker utenfor deres nærmeste flokk som likevel kunne ledes til målet.

Jeg har også andre sauer, som ikke hører til denne flokken. Også dem skal jeg lede; de skal høre min røst, og det skal bli én hjord og én hyrde.

Joh 10,16

Det finnes verdener der bodhisattvaen Avalokiteshvara ifører seg en buddhas skikkelse og underviser beboerne der. Det finnes andre verdener der Avalokiteshvara underviser befolkningen i en bodhisattvas skikkelse. Til andre henvender han seg i form av en oppvåknet eneboer og gir dem undervisning i læren. Han underviser andre igjen i skikkelse av en Buddhas elev. Noen underviser han i skikkelse av guden Brahma og andre i skikkelse av guden Shakra. Andre igjen møter ham i skikkelse av en engel og får undervisning, mens han viser seg for andre i skikkelse av en fe. For slike som kan hjelpes av å se Herren, viser Avalokiteshvara seg som Herren og underviser dem. For andre igjen viser han seg som en keiser, et spøkelse, en demon, en general eller en brahman, alt etter hva som vil være til størst hjelp for dem.

Lotus 24

Veien

Her ser vi hvordan en elev kunne slutte seg til mesteren og ta fatt på veien.

Han sa til en annen: "Følg meg!" Men mannen svarte: "La meg først få gå hjem og begrave min far." Da sa Jesus til ham: "La de døde begrave sine døde, men gå du av sted og forkynn Guds rike." Det var også en annen som sa: "Jeg vil følge deg, Herre; men la meg først få si farvel til dem der hjemme." Men Jesus svarte: "Ingen som har lagt hånden på plogen og ser seg tilbake, er skikket for Guds rike."

Luk 9,59-62

Så kommer en husherre eller sønnen hans og får høre denne læren. Når han hører læren, får han full tillit til han som er kommet fram, og han tenker med seg selv: "Hjemmelivet er trangt og innestengt, og her virvles lidenskapene opp som støv. Men eneboerlivet er åpent og fritt! Det er sannelig ikke lett for den som bor hjemme å leve det opphøyde liv i fullkommen renhet, slik at det kan skinne som en blankpolert konkylie! Kanskje jeg skulle rake av meg hår og skjegg, iføre meg gul kappe, forlate hjemmet og gå ut i hjemløsheten?"

En tid senere sier han fra seg alt han eier, enten det er mye eller lite. Han sier fra seg sin ætt og familie, hva enten den er stor eller liten. Så raker han av seg hår og skjegg, ifører seg gul kappe, forlater hjemmet og går ut i hjemløsheten. Og mens han lever som eneboermunk behersker han seg i samsvar med munkenes regler. Han holder seg til sitt rette område og til god atferd, og ser farene ved selv det minste feiltrinn. Han påtar seg treningsreglene og trener seg etter dem, og således oppnår han at alle hans ord og handlinger blir gode, og hans levevei blir ren. Hans oppførsel blir fullkommen, han vokter sine sanseporter, han blir oppfylt av oppmerksomhet og klar forståelse og han lever i nøysomhet.

DN 2

Veien fører til frihet.

Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.

Joh 8,32

Akkurat som hele havet har en og samme smak, nemlig smaken av salt, slik har også hele min lære og treningsdisiplin en og samme smak, nemlig smaken av frihet.

AN 4, 203

Veien er ikke lett å gå, og ikke alle har like evner.

Gå inn gjennom den trange port! For vid er den port og bred er den vei som fører til fortapelsen, og mange er de som går inn gjennom den. Men trang er den port og smal er den vei som fører til livet, og få er de som finner den.

Mtt 7,13-14

Det er som en dam der det vokser mange slags vakre lotusblomster. Noen av lotusblomstene er født under vann og vokst opp under vann og rekker ikke opp til overflaten, men lever hele sitt liv under vann. Andre lotusblomster er født under vann og vokst opp under vann og rekker akkurat opp til overflaten av dammen. Atter andre blomster er født under vann og

vokst opp under vann, men strekker seg opp over overflaten der de blomstrer og ryster av seg hver vanndråpe.

Slik er også menneskene forskjellige. Noen har mye støv på øynene, mens andre har lite støv på øynene. Noen har gode evner og andre har dårlige evner. Noen har mye vett og andre har lite. Noen har lett for å forstå og andre har tungt for det.

SN 1,138

Den kloke velger å følge veien, selv om det kan medføre mindre forsakelser.

Og han sa: “Mennesket ligner en klok fisker som kastet sitt garn i sjøen og trakk det opp igjen fullt av småfisk. Blant dem fant den kloke fiskeren én stor, vakker fisk. Han kastet alle småfiskene ut i sjøen igjen; uten å betenke seg valgte han den store fisken.”

Tho 8

Om man kan vinne en større lykke
ved å gi slipp på en mindre lykke,
da er man klok om man slipper den lille
og retter sitt blikk mot den store.

Dhp 290

Hvordan er da denne veien? Her er noen korte svar. Resten av boken gir videre utdypninger.

Så førte han dem utenfor og sa: “Hva skal jeg gjøre, gode herrer, for å bli frelst?” De svarte: “Tro på Herren Jesus, så skal du og dine bli frelst.”

Apg 16,30-31

Den som tar sin tilflukt
i Buddha, læren og fellesskapet,
ser med fullkommen innsikt
de fire edle sannheter:

Sannheten om lidelsen,
og hvordan den blir til,
om lidelsens overvinnelse,
og om den edle åttedelte vei
som fører til lidelsens lindring.

Dette er en sikker tilflukt,
dette er den beste tilflukt.
Den som tar sin tilflukt slik,
blir fri fra alt som gjør vondt.

Dhp 190-92

Nestekjærlighet

Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal også dere gjøre mot dem. For dette er loven og profetene i en sum.

Mtt 7,12

For det som jeg selv synes er vondt og ubehagelig, er vondt og ubehagelig for andre også. Hvordan kan jeg da påføre andre noe slikt?

SN 5, 353

Men til dere som hører på meg, sier jeg: Elsk deres fiender, gjør godt mot dem som hater dere, velsign dem som forbanner dere, og be for dem som krenker dere.

Luk 6,27-28

For aldri kan vel dette skje:
at hat tar slutt av mere hat.
Av vennlighet tar hatet slutt,
det er en evig lov.

Med vennlighet vinner du over den sinte,
med godhet over den onde.
Med gavmildhet kan du en gnier beseire,
og løgneren med sannferdighet.

Dhp.5, 223

Om noen slår deg på det ene kinnet, så by også det andre fram. Om en tar fra deg kappen, så nekt ham heller ikke skjorten.

Luk 6,29

Hvis derfor noen skulle slå deg med nevene, med steiner, stokker eller sverd, skal du løsrive deg fra negative ønsker og tanker. Øv deg heller på denne måten: "Jeg vil ikke tenke vonde tanker eller si noe vondt ord. Jeg vil bevare min nestekjærlighet og omtanke for andre, og ikke bli sint."

MN 21

Og dette er mitt bud: Dere skal elske hverandre som jeg har elsket dere. Ingen har større kjærlighet enn den som gir sitt liv for sine venner.

Joh 15,12-13

Liksom en mor er villig
til å våge livet for å beskytte sitt eneste barn,
nettopp slik er det grenseløse sinnelag
som vi bør utvikle overfor alt som lever.

Metta

Du skal elske din neste som deg selv.

Mtt 22,39

Smerte og angst vil jeg selv ikke ha.
Andre må føle det samme som meg.
Men hvorfor tenker jeg da på meg selv,
uten å bry meg om andres behov?

Shik 1

Om jeg taler med menneskers og englers tunger, men ikke har kjærlighet, da er jeg bare drønnende malm eller en klingende bjelle. Om jeg har profetisk gave, kjenner alle hemmeligheter og eier all kunnskap, om jeg har all tro så jeg kan flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg intet. Om jeg gir alt jeg eier til brød for de fattige, ja, om jeg gir meg selv til å brennes, men ikke har kjærlighet, da gagner det meg intet. Kjærligheten er tålmodig, kjærligheten er velvillig, den misunner ikke, den skryter ikke, er ikke hovmodig. Den gjør ikke noe usømmelig, den søker ikke sitt eget, blir ikke oppbrakt og gjemmer ikke på det onde. Den gleder seg ikke over urett, men har sin glede i sannheten. Kjærligheten utholder alt, tror alt, håper alt, tåler alt. Kjærligheten faller aldri bort. De profetiske gaver skal opphøre, tungene skal tie, og kunnskapen skal ta slutt. For vi forstår stykkevis, og vi taler profetisk stykkevis. Men når det fullkomne kommer, skal det som er stykkevis, forsvinne. Da jeg var barn, talte jeg som et barn, tenkte jeg som et barn, dømte jeg som et barn. Men da jeg ble mann, la jeg av det barnslige. Nå ser vi som i et speil, i en gåte, da skal vi se ansikt til ansikt. Nå forstår jeg stykkevis, da skal jeg forstå fullt ut, slik Gud kjenner meg fullt ut. Så blir de stående, disse tre: Tro, håp og kjærlighet. Men størst blant dem er kjærligheten.

1Ko 13,1-13

Forstandig og rettskaffen bør man være,
ja, ytterst redelig,
omgjengelig, mild og forsonlig.
tilfreds og fornøyd med lite,
uten for mange gjøremål og med få krav,
med kontroll over seg selv og sine sanser,
beskjeden og uten grådighet.
Man bør la være å gjøre noe
som forstandige folk
kunne ha grunn til å kritisere.
Og slik bør man tenke:
Måtte alle levende vesener
finne lykke og fred,
og bli lykkelige til sinns!
Ja, alt som har liv,
sterke som svake uten unntak,
om de så er lange, store,
middels eller små, tynne eller tykke,
Om vi ser dem eller ikke,
nære eller fjerne,
om de lever nå eller venter på å bli født,

måtte alle levende vesener
bli lykkelige til sinns!
Måtte ingen svikte en annen
og heller ikke føle forakt for noen,
og heller aldri ønske en annen noe vondt,
verken ut fra motvilje
eller i oppfarende sinne!
...
Ja, til alle kanter bør man utstråle
en følelse av vennlighet til hele verden,
en vennlighet uten stengsler,
uten uvilje, uten motvilje.
I hver våken stund, –
enten man går, står, sitter eller ligger, –
bør man ha dette for øye.
Dette kalles en høyverdig livsførsel.

Metta

Mine barn, vår kjærlighet må være sann, ikke tomme ord, men handling.

1Jo 3,18

Han fyller først den ene himmelretningen med vennlige tanker, likeledes den andre, tredje og fjerde himmelretningen, oppover, nedover og på tvers. Med tanke på alle levende vesener overalt fyller han hele verden med stor, opphøyd og grenseløs vennlighet, som er fri fra hat og motvilje.

AN 1, 191

Vennskap

Vil du ha en venn, så prøv ham,
stol ikke på ham for snart.
For mange er venner når det passer dem,
men svikter på nødens dag.
Noen venner blir dine fiender
og omtaler striden til skam for deg.
Noen er venner når de spiser ved ditt bord,
men svikter på nødens dag.
Når det går det vel, er de som du
og befaler over dine tjenere.
Når det går deg dårlig, vender de seg mot deg
og skjuler seg når de ser deg.
Hold deg unna dine fiender
og ta deg i vare for dine venner.
En trofast venn er et trygt vern,
finner du ham, har du funnet en skatt.
En trofast venn kan ikke betales,
hans verd kan ikke veies på vekt.
En trofast venn er som en livgivende drikk;
du finner ham om du frykter Herren.
Den som frykter Herren, velger sine venner med omhu,
for han behandler sine venner som seg selv.

Sirak 6, 7-17

Fire av de du regner som venner, er i virkeligheten dine uvenner, unge mann. Det er snylteren, munnhelten, smigreren og sløseren.

Det er fire grunner til at din venn snylteren i virkeligheten er din uvenn: Han er grisk, gir lite og vil ha mye, gjør gjengjeld bare når han ikke tør la være og er sammen med deg bare for å skjøtte egne interesser.

Det er fire grunner til at din venn munnhelten i virkeligheten er din uvenn: Han snakker om alle de tjenestene han gjerne ville ha gjort for deg og gjerne vil gjøre for deg. Men all hjelp han gir deg er tomme ord, for når du trenger ham forklarer han deg at han dessverre er forhindret akkurat nå.

Det er fire grunner til at din venn smigreren i virkeligheten er din uvenn: Han roser ugjerningene dine like så mye som det som du har gjort av godt. Han roser deg opp i ansiktet, men snakker skitt om deg bak ryggen din.

Det er fire grunner til at din venn sløseren i virkeligheten er din uvenn: Han er kamerat med deg når du drikker, han er kamerat med deg når du reker gatelangs i utide, han er kamerat med deg når du går på fest og han er kamerat med deg når du spiller.

Du har fire virkelige venner, unge mann. Det er han som hjelper deg, han som er trofast i glede og sorg, han som gir deg gode råd og han som viser deg sympati.

Det er fire grunner til at han som hjelper deg er din virkelige venn: Han passer på deg når du ikke passer på deg selv, han ser etter eiendommen din når du ikke passer på selv, han er en du kan vende deg til i farens stund, og trenger du en håndsrekning gir han deg to.

Det er fire grunner til at han som er trofast i glede og sorg er din virkelige venn: Han betror deg sine hemmeligheter og holder på dine hemmeligheter, han svikter deg ikke i ulykken, og gir gjerne livet sitt for din skyld.

Det er fire grunner til at han som gir deg gode råd er din virkelige venn: Han holder deg unna det som er dårlig og anbefaler deg å gjøre det som er godt, han forteller deg ting du ikke har ført før og viser deg veien til himmelen.

Det er fire grunner til at han som viser deg sympati er din virkelige venn: Han er ikke skadefro når det går deg dårlig, han gleder seg på dine vegne når det går deg godt, han irettesetter dem som snakker stygt om deg og bifaller dem som snakker godt om deg.

DN 31

Omgangsvenner

Men når dere kommer inn i en by og de ikke vil ta imot dere, så gå ut på gatene og si: "Selv støvet vi har fått på føttene i byen deres, skal dere ha; vi børster det av oss. Men det skal dere vite: Guds rike er kommet nær."

Luk 10,10

Den vise trives ikke sammen med de mistroiske, de grådige og de løgnaktige og heller ikke sammen med slike som ypper til strid. Den vise holder seg unna onde mennesker.

Ud.v 25,1

Enighet

Også dette sier jeg dere: Alt det to av dere her på jorden blir enige om å be om, skal de få av min Far i himmelen.

Mtt 18,19

En lykke er at forsamlingen har enighet,
en lykke er de eniges samarbeid.

Dhp 194

Et rike som ligger i strid med seg selv, blir lagt øde, og en by eller et hjem som er i strid med seg selv, kan ikke bli stående.

Mtt 12,25

Mesteren snudde seg til Ananda og sa:

"Har du hørt at vajjiene ofte samles til rådsmøte?"

"Ja, Mester, det har jeg hørt."

"Så lenge vajjiene ofte samles til rådsmøte, vil det gå dem godt og ikke dårlig. Har du hørt at vajjiene samles i enighet, avslutter møtet i enighet og utfører det de har å gjøre i enighet?"

"Ja, Mester, det har jeg hørt."

“Så lenge vajjiene samles i enighet, avslutter møtet i enighet og utfører det de har å gjøre i enighet, vil det gå dem godt og ikke dårlig. Har du hørt at vajjiene ikke går ut over sine egne vedtak, at de ikke gjør noe som strir mot sine egne vedtak, og at de opptrer i samsvar med sine egne lover og tradisjoner?”

“Ja, Mester, det har jeg hørt.”

“Så lenge vajjiene ikke går ut over sine egne vedtak, så lenge de ikke gjør noe som strir mot sine egne vedtak, og så lenge de opptrer i samsvar med sine egne lover og tradisjoner, vil det gå dem godt og ikke dårlig.”

DN 16

Unngå å gjøre det onde

Vet dere ikke at de som gjør urett, ikke skal arve Guds rike? Ta ikke feil! Verken de som lever i hor, avgudsdyrkere, ekteskapsbrytere eller menn som ligger med menn eller lar seg bruke til dette, verken tyver, pengegriske, drukkenbolter, spottere eller ransmenn skal arve Guds rike.

1Ko 6,9-10

Den som dreper et levende vesen,
som farer med urett tale,
som tar det som ikke blir gitt ham her,
og går til en annens make –
som henfaller til nytelse
av rusmidler – den arme dåre
graver opp sine egne røtter
her i denne verden.

Dhp 246-47

Hvorfor gjør vi så ofte det onde, når vi egentlig vil gjøre det gode?

For jeg skjønner ikke hva jeg selv gjør. Det jeg vil, gjør jeg ikke, og det jeg avskyr, det gjør jeg. Men gjør jeg det jeg ikke vil, da gir jeg loven rett i at den er god. Så er det i virkeligheten ikke jeg som gjør det, men synden som bor i meg. For jeg vet at i meg, det vil si slik jeg er i meg selv, bor det ikke noe godt. Viljen har jeg, men å gjøre det gode makter jeg ikke. Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke, og det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg. Men gjør jeg det jeg ikke vil, er det ikke jeg som gjør det, men synden som bor i meg. Jeg finner altså at denne loven gjelder for meg: Jeg vil gjøre det gode, men kan ikke annet enn å gjøre det onde.

Rmr 7,15-21

Sakka spurte: “Både guder og mennesker og andre vesener vil helst leve i vennskap, fred og fordragelighet. Likevel lever de i uvennskap, hat, kamp og strid. Hva er det som binder dem slik at de ikke oppnår det de ønsker?”

Mesteren svarte: “Det er egoisme og grådighet som binder dem til uvennskap, hat, kamp og strid, til tross for at de helst vil leve i vennskap, fred og fordragelighet, Sakka.”

DN 21

Rett tale

Du skal ikke vitne falskt mot din neste.

2Mo 20,16

Hva er så rett tale, munker? Det er å la være å lyve, la være å baktale noen, la være å tale sårende ord og la være å fare med tomt snakk og prat. Dette er det som kalles rett tale, munker.

DN 22

Et troverdig vitne lyver ikke, men falske vitner farer med løgn. Du må ikke vitne mot din neste uten å ha noen grunn til det. Vil du svike noen med leppene dine?

Osp 14,5, 28

Hva slags tale er det som styrker de sunne elementene i sinnet og svekker de usunne elementene, munker?

Sett at en sannferdig mann blir innkalt som vitne for rådet eller retten eller skal avgi vitneprov for familierådet, for lauget eller for kongen, og de sier til ham:

"Nåvel, min gode mann, si hva du vet om dette."

Da sier han at han ikke vet når han ikke vet, han sier at han vet når han vet, han sier at han ikke har sett når han ikke har sett og at han har sett når han har sett. Han farer altså ikke med bevisst løgn verken for egen vinnings skyld eller for andres skyld eller for å oppnå en eller annen belønning.

Han lar være å baktale andre. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker enighet, gleder og fryder seg ved enighet, og sier slikt som bidrar til enighet.

Han lar være å tale sårende ord. Hans ord er milde, vennlige og høflige, de går til hjertet og gjør godt å høre, og er til glede og behag for mange. Ja, slike ord er det han taler.

Han farer ikke med tomt snakk og pjatt. Han taler nyttige ord til rett tid og i samsvar med fakta, han snakker om læren og om treningsdisiplinen. Han er en som taler minneverdige, begrunnede, nyttige og meningsfylte ord til rett tid. Slik tale er det som styrker de sunne elementene i sinnet og svekker de usunne elementene, munker.

MN 114

Også tungen er en ild; som en verden av ondskap står den blant våre lemmer. Den smitter hele legemet og setter livshjulet i brann, men selv settes den i brann av helvete. Mennesket er slik skapt at det kan temme alle andre skapninger, både villdyr og fugler, krypdyr og fisk. Men tungen makter ikke noe menneske å temme, skiftende og ond som den er, full av dødbringende gift.

Jak 3,6-8

Mennesket blir født med øks i munnen,
og med den hogger dåren seg selv
med tåpelige og uoverveide ord.

Sut.nip 662

Ormeyngel! Hvordan kan dere si noe godt, dere som er onde? Det hjertet er fullt av, det taler jo munnen. Et godt menneske henter fram gode ting av sitt gode forråd, et ondt menneske henter fram onde ting av sitt onde forråd.

Mtt 12,34-35

Den som først har brutt med sannheten
og tatt et løgnens ord i sin munn,
som avviser den annen verden –
for ham er intet ondt umulig.

Dhp 176

Gjøre det gode

Du skal ikke slå i hjel. Du skal ikke bryte ekteskapet. Du skal ikke stjele.

2Mo 20,13-15

Hva er så rett handling, munker? Det er å la være å drepe, la være å ta det som ikke blir gitt, og avstå fra urette sansenytelser. Dette er det som kalles rett handling, munker.

DN 22

Slik skal også deres lys skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerninger dere gjør, og prise deres Far i himmelen!

Mtt 5,16

Blomsterduft kan ikke gå mot vinden,
ei heller duft av sandeltre,
jasmin og røkelse av tagara.
Men gode menneskers
vellukt går mot vinden,
den gode sprer sin duft i alle retninger.

Sandeltre, tagara,
lotus, jasmin –
alle har vellukt så fin;
men herligst er duften av godhet.

Sandeltre og tagara –
å nei, de dufter svakt!
Men duften av den gode stiger
helt opp til gudenes verden.

Dhp 54-56

Dere skal ikke samle skatter på jorden, hvor møll og mark ødelegger, og hvor tyver bryter inn og stjeler. Men dere skal samle skatter i himmelen, der verken møll eller mark ødelegger og tyver ikke bryter inn og stjeler.

Mtt 6,19-20

Den vise bør samle en skatt
av gode gjerninger.
En slik skatt kan ingen ta fra ham,
for han vil alltid bære den med seg.

Khud 8,9

Selv en beskjeden begynnelse kan gi gode resultater.

Himmelriket kan lignes med et sennepsfrø som en mann tok og sådde i åkeren sin. Det er mindre enn noe annet frø; men når det vokser opp, er det større enn andre hagevekster og blir til et tre, slik at fuglene under himmelen kommer og bygger rede i grenene.

Mtt 13,31-32

Man bør ikke undervurdere det gode
og tenke: "Det kommer nok ikke til meg."
For selv en vannkrukke fylles til slutt
av dråper som faller en etter en,
så selv om han samler det litt etter litt
så fylles den gode av godhet.

Dhp 122

Mine brødre! Hva hjelper det om noen sier at han har tro, når han ikke har gjerninger? Kan vel troen frelse ham? Noen kan si: "Den ene har tro, den andre har gjerninger". Vis meg da din tro uten gjerninger, så vil jeg vise deg min tro av mine gjerninger.

Jak 2,14, 18

Liksom man kan lage mange
kranser av en haug med blomster,
slik bør òg hver dødelig
gjøre mye godt i livet.

Dhp 53

Tro

Tro har ulik status i kristendommen og buddhismen. Følgende to uttalelser kan derfor sies å være parallelle, men peke i diametralt motsatte retninger.

Jesus sa: "Frykt ikke, bare tro!"

Mrk 5,36

Buddha sa: "Hvis du har en tro, og sier 'dette tror jeg', da holder du deg til sannheten. Men ut fra dette kommer du ikke til den urokkelige konklusjon at 'dette alene er sannhet, alt annet er feil'. Slik holder du deg til sannheten."

MN 95

Ikke-vold

Salige er de barmhjertige, for de skal få barmhjertighet.

Mtt 5,7

Alt som lever søker lykken på sitt vis.
Men den som søker lykken for sin egen del
og passer på å ikke skade andre –
han finner også lykken senere.

Dhp 132

Nå kom også de andre til, og de la hånd på Jesus og tok ham til fange. En av dem som var sammen med ham, drog da sverdet og hogg etter øversteprestens tjener, så øret ble kuttet av. "Stikk sverdet på plass igjen," sa Jesus til ham. "For den som griper til sverd, skal falle for sverd."

Mtt 26,50-52

Filosofen Gotama lar være å ta liv, og holder seg langt unna slike ting. Han har lagt fra seg sverd og pisk, han er vennlig og beskjeden og lever med omtanke for alle levende veseners beste.

DN 1

Dere har hørt det er sagt: Øye for øye og tann for tann. Men jeg sier dere: Sett dere ikke imot den som gjør ondt mot dere. Om noen slår deg på høyre kinn, så vend også det andre til.

Mtt 5,38-39

Seier er årsak til fiendskap,
for den som har tapt har det vondt.
Lykkelig den som har fred i seg selv,
som hever seg opp over vinning og tap.

Dhp 201

Fred

Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.

Mtt 5,9

Gotama lar være å baktale andre, og holder seg langt unna slike ting. Om han hører noe her, går han ikke og forteller det til andre bare for å skape splid. Og det han hører der, kommer han heller ikke tilbake hit og forteller, bare for å skape splid. Han er en som forener de splittede og oppmuntrer de enige. Han foretrekker enighet, gleder og fryder seg ved enighet, og sier slikt som bidrar til enighet.

DN 1

Gavmildhet

Han så opp og fikk se at de rike la sine gaver i tempelkisten. Da la han merke til en fattig enke som la to småmynter. Og han sa: “Sannelig, jeg sier dere: Denne fattige enken har gitt mer enn noen av de andre. For alle de andre la gaver i kisten av sin overflod, men hun gav av sin fattigdom alt hun hadde å leve av.”

Luk 21,1-4

Det sies at det beste ved å være rik, er at det gir anledning til å være gavmild, og utsiktene til å kunne gi, er den beste motivasjon for å være rik. Det edleste et menneske kan gjøre, er å gi gaver, og selv fattigfolks beskjedne gaver har stor verdi.

Jat.mal 3,23

Jesus svarte: “Vil du være helhjertet, gå da bort og selg det du eier, og gi alt til de fattige. Da skal du få en skatt i himmelen. Kom så og følg meg!”

Mtt 19,21

En gnier kommer aldri til gudenes verden,
og dåren setter ikke pris på gavmildhet.
Den vise, derimot, har ekte giverglede,
og nettopp derfor blir han lykkelig etterpå.

Dhp 177

Gi, så skal dere få: Et godt mål, rystet, stappet og breddfullt, skal dere få i fanget. For det skal måles opp til dere med det samme mål som dere selv bruker.

Luk 6,3

Snakk alltid sant og gi til de som trenger,
dette gir hell og lykke.

Mang 6

For vi husker de ord Herren Jesus selv sa: “Det er en større lykke å gi enn å få.”

Apg 20,35

En mann som tenker: “Hvis jeg gir bort dette,
hva skal jeg spise selv?” blir en demon.
En mann som tenker: “Hvis jeg spiser dette,
hva skal jeg gi bort?” blir en konge-gud!

Bodhi 8,125

Han svarte: “Den som har to kjortler, skal dele med den som ingen har, og den som har mat, skal gjøre det samme.”

Luk 3,11

Gi av det lille du har når man ber deg.

Dhp 224

Rikdom og fattigdom

Salige er dere fattige, for Guds rike er deres.

Luk 6,20

Sannelig lever vi lykkelig,
vi som ingenting eier.
Vi skal leve av glede,
liksom de strålende guder.

Dhp 200

Da så Jesus seg rundt i kretsen av disiplene og sa: “Hvor vanskelig det vil være for dem som eier mye, å komme inn i Guds rike.” Disiplene ble forferdet over Jesu ord. Men han sa igjen: “Barn, hvor vanskelig det er for dem som stoler på sin rikdom, å komme inn i Guds rike. Det er lettere for en kamel å gå gjennom et nåløye enn for en rik å komme inn i Guds rike.”

Mrk 10,23-25

Store rikdommer i kombinasjon med grådighet er for de fleste som en karavane som fører lukt i elendigheten. Lynnedslag og rikdom har betydd ulykke for mange.

Jat.mal 5,4, 15

Og han fortalte dem en lignelse: “Det var en gang en rik mann. Jorden hans hadde båret godt, og han tenkte: Hva skal jeg gjøre? Jeg har ikke plass til avlingen min. Jo, nå vet jeg det: Jeg river ned låvene og bygger dem større, og der samler jeg kornet og alt jeg ellers eier. Så vil jeg si til meg selv: Nå har du mye godt liggende for mange år. Slå deg til ro, spis, drikk og vær glad! Men Gud sa til ham: Uforstandige menneske! I natt kreves ditt liv tilbake. Hvem skal så ha det du har samlet? Slik går det med den som samler skatter til seg selv og ikke er rik i Gud.”

Luk 12,16-21

“Sønner har jeg, og rikdom med!”
slik skaffer dåren seg bry.
For ingen er det som eier seg selv –
hva så med sønner og rikdom?

Dhp 62

Jesus svarte: “Revene har hi, og himmelens fugler har reder, men Menneskesønnen har ikke noe han kan hvile sitt hode på.”

Mtt 8,20

Den oppmerksomme løsriver seg
og finner ei glede i hus og hjem;
hvert oppholdssted legger han bak seg,
som svanen forlater sin dam.

Dhp 91

For kjærlighet til penger er en rot til alt ondt. Drevet av pengebegjær er mange ført vill og er kommet bort fra troen, og har påført seg selv mange lidelser.

1Ti 6,10

Nytelseslysten ble ikke mettet
selv om det regnet med penger.
Vis er den som har innsett det,
at i vellyst er smerte men intet behag.

Dhp 186

Rus

Drikk dere ikke fulle på vin; det fører til utskeielser.

Efe 5,18

Her er seks ulemper som følger drikkfeldighet, unge mann: Pengene forsvinner før du vet ordet av det, det har lett for å bli mye krangel, helsen din blir ødelagt, du får dårlig rykte, du opptrer usømmelig og vettet ditt svekkes.

DN 31

Foreldre

Du skal hedre din far og din mor.

Mrk 10,19

Det er to mennesker du aldri kan betale tilbake slik de fortjener, og det er mor og far. Ikke engang om du skulle bære mor på den ene skulderen og far på den andre til du ble hundre år, og salve, bade og massere dem og tørke dem for avføring, ville du få betalt dem tilbake det de fortjener. Ikke om du gjorde dem til keisere over hele verden med alle dens skatter, ville du få betalt dem tilbake det de fortjener.

AN 1,62

Ekteskap

Ekteskapet skal holdes i ære av alle, og samlivet må ikke skitnes til. For Gud vil dømme dem som driver hor eller bryter ekteskapet.

Heb 13,4

Fire ting hender den hensynsløse
som går til en annens hustru:
en ugunstig framtid, urolig søvn,
for det tredje pådrar han seg kritikk
og for det fjerde kommer han i pinen.

Ugunstig blir framtiden og vond blir veien,
og gleden er liten for henne og ham
når begge er nervøse.
Kongen straffer dessuten hardt,
derfor bør ingen gå til en annens hustru.

Dhp 309-10

Feilsteg

Hvorfor ser du flisen i din brors øye, men bjelken i ditt eget øye legger du ikke merke til? Og hvordan kan du si til din bror: "Bror, la meg ta flisen ut av øyet ditt!" du som ikke ser bjelken i ditt eget øye? Din hykler! Ta først bjelken ut av ditt eget øye! Da vil du se klart og kan ta flisen ut av din brors øye.

Luk 6,41-42

Andres feil er lett å se,
men ikke dine egne.
Andres vil du avsløre
og vise for all verden,
men dine egne vil du skjule,
som en uheldig falskspiller.

Dhp 252

De sa: "Mester, denne kvinnen er grepet på fersk gjerning i ekteskapsbrudd. I loven har Moses påbudt at slike kvinner skal steines. Hva sier så du?" Han svarte dem og sa: "Den av dere som er uten synd, kan kaste den første steinen på henne."

Joh 8,4-5, 7

Se ikke på andres feilsteg,
hva andre har gjort og forsømt;
men se heller på hva du selv
har gjort eller unnlatt å gjøre.

Dhp 50

Tilgivelse, anger og forbedring

Da gikk Peter til ham og spurte: “Herre, hvor mange ganger skal min bror kunne forgå seg mot meg, og jeg likevel tilgi ham? Så mange som sju?” “Ikke sju ganger,” svarte Jesus, “men jeg sier deg: sytti ganger sju!”

Mtt 18,21-22

“Han hånte meg og slo meg,
beseiret meg og plyndret meg.”
Hos de som går og tenker slik
tar hatet aldri slutt.

“Han hånte meg og slo meg,
beseiret meg og plyndret meg.”
Hos de som ikke tenker slik
dør hatet stille bort.

Dhp 3-4

Bekjenn da syndene for hverandre og be for hverandre, så dere kan bli helbredet. Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye.

Jak 5,16

Den som ser sin feil som det den er, og bekjenner den som rett er, han bedrer seg også for framtiden.

DN 2

Der var det en mann som hette Sakkeus; han var overtoller og svært rik ... Sakkeus stod fram og sa til Herren: “Herre, halvdelen av alt jeg eier, vil jeg gi til de fattige, og har jeg presset penger av noen, skal han få firedobbelt igjen.” Da sa Jesus: “I dag er frelse kommet til dette hus.”

Luk 19,2 8-9

Den som med gode gjerninger
gjør opp for det han har gjort av vondt,
han lyser opp denne verden
som månen fra skyfri himmel.

Dhp 173

Renhet

Både jøder og brahmaner hadde religiøse forskrifter om rent og urent. Jesus og Buddha polemiserte mot disse utvendige renhetsreglene. Den buddhistiske nonnen Puñña ironiserer over brahmanenes tro på at det å bade i hellige elver renset sjelen.

For fra hjertet kommer onde tanker, mord, ekteskapsbrudd, hor, tyveri, falskt vitnesbyrd, spott. Slikt er det som gjør mennesket urent. Men å spise med uvaskede hender gjør ikke et menneske urent.

Mtt 15,19-20

Tenk å tro at virkelig frihet
fra ondskapen finnes i vann –
i så fall kommer vel også

krokodiller til himmelen?
Ja, tenk hvor full den må være
av skilpadder, frosker og orm!

Og hva med dem som slakter dyr,
setter feller og trekker garn,
hva med tyver og mordere
og andre slags illgjerningsmenn?
Blir til og med disse rene
av å senke kroppen i vann?

Hvis elven virkelig vasket
bort dine onde handlinger,
tok den vel også de gode –
og lot deg stå naken igjen.

Theri 240-43

Ikke noe av det som kommer inn i mennesket utenfra, kan gjøre det urent. Men det som går ut av mennesket, det gjør mennesket urent.

Mrk 7,15

I den grad du selv gjør det onde
vil du forsøple deg selv.
I den grad du selv lar det onde bli ugjort
vil du foredle deg selv.
Renhet og urenhet bor i deg selv,
ingen kan gjøre en annen ren.

Dhp 165

Det som kommer inn i munnen, gjør ikke et menneske urent, men det som går ut av munnen, det gjør mennesket urent.

Mtt 15,11

Sinne, arroganse, stahet, fiendskap, illusjoner, misunnelse, stormannsgalskap, innbilsket, overlegenhet og dårlige venner – det er av slikt du blir uren, ikke av å spise kjøtt.

Ud 245

Forgjengelighet

Alle mennesker er som gress, all deres skjønnhet som blomster på marken. Gresset tørker bort, og blomstene visner når Herrens ånde blåser på dem; ja, sannelig, folket er som gress. Gresset tørker bort, og blomstene visner, men ordet fra vår Gud står fast for evig

Jes 40,6-8

Nå er denne kroppen utslitt,
et sykdomsreir på sammenbruddets rand.
Snart så brister denne råtne haugen.
Sannelig, vårt liv tar slutt i døden!

Dhp148

Jesus sa: “Den som har erkjent verden, har funnet et lik; og den som har funnet et lik, ham er verden ikke lenger verdig.

Tho 56

Ser du disse bleke hodeskaller
slik de ligger strødd omkring
som gresskar spredd av høstens vinder –
hva finnes det vel her å hige etter?

Dhp 149

Våkenhet og flid

Så våk da! For dere vet ikke hva dag deres Herre kommer.

Mtt 24,42

Selv om andre skulle være sløve, vil jeg være våken og oppmerksom.

MN 8

Lykkelige er de tjenere som herren finner våkne når han kommer! Sannelig, jeg sier dere: Han skal spenne beltet om livet, la dem gå til bords og selv gå fram og tjene dem. Ja, lykkelige er de som han finner beredt, selv om han først kommer i andre eller tredje nattevakt.

Luk 12,37–38

Den som holder av seg selv
bør ta seg vel i vare.
En av de tre nattevakter
bør den vise være våken.

Dhp 157

Vet dere ikke at de som er med i et løp på idrettsbanen, de løper alle sammen, men bare én vinner seiersprisen. Løp da slik at dere vinner den! En idrettsmann må nekte seg alt. Han gjør det for å vinne en krans som visner, vi for å vinne en krans som aldri visner. Jeg løper derfor ikke uten å ha et mål, og jeg er ikke lik en bokser som slår i løse luften. Nei, jeg kjemper mot meg selv og tvinger kroppen til å lystre, for at ikke jeg som har forkynt for andre, selv skal bli forkastet.

1Ko 9,24-27

Flittig blant slappe,
lys våken blant sovende
iler den vise fremad –
liksom en rasehest legger
bak seg et gammelt øk.

Dhp 29

Vi arbeidet natt og dag, vi strevde og slet for ikke å bli til byrde for noen av dere. Vi har nok full rett til underhold, men vi ville gi dere et eksempel, så dere kunne gå i vårt fotspor. For vi gav dere dette påbud da vi var hos dere: Den som ikke vil arbeide, skal heller ikke spise.

2Te 3,8-10

Her er seks ulemper ved latskap, unge mann: Du orker ikke gjøre noe, fordi det er for kaldt, sier du. Du orker ikke gjøre noe, fordi det er for varmt, sier du. Du orker ikke gjøre noe, fordi det er for sent, sier du. Du orker ikke gjøre noe, fordi det er for tidlig, sier du. Du orker ikke gjøre noe, fordi du er for sulten, sier du. Du orker ikke gjøre noe, fordi du er for mett, sier du. Dermed får du ikke gjort noe av alt det du burde ha gjort. Du tjener ikke penger, og sparepengene smuldrer opp.

"For kaldt, for varmt,
for sent," sier han.
Han utsetter arbeidet
og går glipp av lønnen.
Men den som ikke bryr seg
mer om kulde og varme
enn om strå og halm,
han får gjort det han skal
og høster arbeidets lønn.

DN 31

Det du ikke har samlet i din ungdom,
kan du ikke finne når du blir gammel.

Sirak 25,3

Den som lite lærer
eldes som en stut.
Kroppen hans vokser,
men ikke hans forstand.

Dhp 152

Gjerning og frukter

Det finnes ikke noe godt tre som bærer dårlig frukt, heller ikke noe dårlig tre som bærer god frukt. Et tre kjennes på frukten. En plukker ikke fiken av tistler og høster ikke druer av tornebusker. Et godt menneske bringer fram godt av hjertets gode forråd, et ondt menneske bringer fram ondt av hjertets onde forråd. For det som hjertet er fullt av, taler munnen.

Luk 6,43-45

Den gjerningen er ille gjort
som etterpå du angrer,
når du må høste fruktene
med tårer på ditt ansikt.

Men dét er godt og riktig gjort
som ei du trenger angre,
når du kan høste fruktene
tilfreds og glad til sinns.

Dhp 67-68

Jeg, Herren, er den som gransker hjerter og prøver nyrer. Jeg lønner hver mann etter hans ferd, etter frukten av hans gjerninger.

Jer 17,10

Det et menneske sår, skal det også høste.

Glt 6,7

Ikke i himmelrommet
og ikke i havets dyp,
og heller ikke i bergets dypeste kløfter,
nei, ikke i hele verden
finnes et eneste sted
hvor du kan unnslippe følgene av din ondskap.

Dhp 127

Slik er det med Guds rike: En mann har sådd korn i jorden. Han sover og står opp, det blir natt og det blir dag, og kornet spirer og vokser opp; hvordan det går til, vet han ikke. Av seg selv gir jorden grøde: først strå, så aks og til sist modent korn i akset. Så snart grøden er moden, svinger han sigden; for høsten er kommet.

Mrk 4,26-29

En bonde må være rask til å pløye og harve åkeren sin. Deretter må han være rask til å så kornet. Og når det er gjort, må han være rask til å sørge for riktig vanning. Dette er tre oppgaver som bonden må være rask til å gjøre. Men bonden har ingen magiske evner slik at han kan si: "I dag skal kornet spire! I morgen skal aksene vokse fram! Og i overmorgen skal kornet være modent!" Nei, det er årstidenes veksling som sørger for disse tingene.

AN 1,239

Jesus sa: "Man høster ikke druer fra tornebusker, heller ikke plukker man fiken fra tistler, for de gir ingen frukt. Et godt menneske bringer frem gode ting fra sitt forråd, et slett menneske bringer frem slette ting fra sitt forråd, som er i hans hjerte, og han sier slette ting. For av hjertets overflod bringer han slette ting frem.

Tho 45

Enfoldige dårer ferdes
som fiender av seg selv.
Dårlige handlinger utfører de,
som modnes med bitre frukter.

Så lenge hans ugjerning ikke er modnet,
den honningsøt ter seg for dåren;
men når hans ugjernings frukter blir modne,
får han det virkelig vondt.

Dhp 66, 69

Ansvar og valg

En trell kan ikke tjene to herrer. Han vil hate den ene og elske den andre, eller holde seg til den ene og forakte den andre. Dere kan ikke tjene både Gud og Mammon.

Luk 16,13

Én vei fører til ytre vinning,
en annen vei til lindring.
Når munken, Buddhas elev,
har sett dette slik som det er,
da finner han ikke lenger glede
i verdslige æresbevisninger,
men trekker seg heller tilbake.

Dhp 75

Lederens og lærernes ansvar

Derfor må en tilsynsmann være uklanderlig, én kvinnes mann, nøktern, besindig, høvisk, gjestfri, dyktig til å lære andre, ikke drikkfeldig eller voldsom, men overbærende, ikke kranglevoren eller pengekjær. Han skal kunne lede sitt eget hus på en god måte, så hans barn viser lydighet og respekt. Dersom han ikke klarer å lede sitt eget hus, hvordan kan han da ha omsorg for Guds menighet?

1Ti 3,2-5

Hvis lederoksen skjener ut
når kuene skal krysse elven,
da skjener alle ut
og følger i lederens spor.
Slik er det også med oss mennesker.
Hvis den som regnes som den beste,
går på gale veier,
så følger de andre hans eksempel.
Hvis kongen er urettferdig,
har hele riket det vondt.

Hvis lederoksen holder kursen
når kuene skal krysse elven,
da holder alle kursen
og følger i lederens spor.
Slik er det også med oss mennesker.
Hvis den som regnes som den beste,
går den rette vei,
så følger de andre hans eksempel.
Hvis kongen er rettferdig,
har hele riket det godt.

AN 2,75

Vokt dere for de falske profeter! De kommer til dere i saueham, men innvendig er de glupske ulver.

Mtt 7,15

Hva nytte har du vel, uvettige,
av sammenflettet hår og antilopeskinnskappe?
Bare ditt ytre pusser du rent,
mens innvendig er du et villniss.

Dhp 394

Mange falske profeter skal stå fram og føre mange vill.

Mtt 24,11

I framtiden vil det opptre munker som ikke har trent oppmerksomhet på kroppen, som ikke har øvd seg i god oppførsel og som verken har utviklet sinnet eller nådd fram til visdom. Disse munkene vil oppta andre i ordenen, men de vil ikke klare å gi dem opplæring i god oppførsel, og heller ikke kunne hjelpe dem til å utvikle sinnet og vinne visdom.

AN 3,105

Han fortalte dem også en lignelse: Kan vel en blind lede en blind? Vil da ikke begge falle i grøften?

Luk 6,39

Brahmanen Kapathika stilte Buddha dette spørsmålet: "Brahmanene har gamle og hellige tekster som er overlevert gjennom lang og ubrutt tradisjon. Ut fra disse kommer brahmanene til den urokkelige konklusjon at 'dette alene er sannhet, alt annet er feil'. Hva sier du til dette, Gotama?"

Buddha svarte: "Finnes det da blant disse brahmanene en eneste en som sier at han selv ser og vet at 'dette alene er sannhet, alt annet er feil'?"

Den unge mannen var ærlig, og svarte nei.

"Men finnes det da noen av brahmanenes lærere, eller deres lærere igjen opp til sju generasjoner bakover, som hevder at han selv ser og vet at 'dette alene er sannhet, alt annet er feil'?"

"Nei, Gotama."

"Da blir det som en rekke blinde menn som leier hverandre. Førstemann ser ingen ting, han som går i midten ser ingen ting, og han som går bakerst ser ikke noe han heller. Jeg synes brahmanene likner disse blinde, for førstemann har ikke sett noe, han som går i midten har ikke sett noe, og han som kommer bakerst, ser ikke noe han heller."

MN 95

Fariseeren stilte seg opp og bad slik: "Gud, jeg takker deg for at jeg ikke er som andre mennesker, som snyter, gjør urett og bryter ekteskapet, eller som den tolleren der. Jeg faster to ganger i uken og gir tiende av alt jeg tjener." Tolleren stod langt nede og ville ikke engang løfte blikket mot himmelen, men slo seg for brystet og sa: "Gud, vær meg synder nådig!" Jeg sier dere: Tolleren gikk hjem rettferdig for Gud, den andre ikke. For den som setter seg selv høyt, skal settes lavt, og den som setter seg selv lavt, skal settes høyt.

Luk 18,11-14

På falske premisser vil dåren berømmes.
blant munkene ønsker han aktelse,
i hjemmet vil han ha ledelsen
og av andre folk ønsker han ære.

“Både borger og munk skal mene
at dette er bare mitt verk!
Meg skal de følge som leder
i alle ting, store som små!”
Slik er en dåres ærgjerrighet,
hans stolthet og krav bare vokser.

Dhp 73-74

Liv og lære

På Mose stol sitter de skriftlærde og fariseerne. Alt det de sier, skal dere derfor gjøre og holde. Men det de gjør, skal dere ikke rette dere etter. For de sier ett og gjør noe annet.

Mtt 23,2-3

Som en vakker og fargerik blomst
som imidlertid ikke har duft,
slik er den som har vakre, men fruktløse ord,
og som selv ikke handler deretter.

Som en vakker og fargerik blomst
som lar utbre sin herlige duft,
slik er den som har vakre og fruktbare ord,
og selv handler i samsvar med dem.

Dhp 51-52

Menneskenes likeverd

Her er det ikke jøde eller greker, slave eller fri, mann og kvinne. Dere er alle én, i Kristus Jesus.

Glt 3,28

Mesteren sa:

“Jeg sier ikke at noen er bedre bare fordi de er født i en overklassefamilie. Men jeg sier heller ikke at noen er dårligere bare fordi de er født i en overklassefamilie. Jeg sier ikke at noen er bedre bare fordi de har den eller den hudfargen, men heller ikke at de er dårligere. Jeg sier ikke at noen er bedre bare fordi de har mye penger, men heller ikke at de er dårligere.

Det hender at noen som er født i en overklassefamilie, begår drap, stjeler, begår seksuelle overtredelser, lyver, baktaler, sårer andre med ordene sine og farer med tankeløst prat, er grådige, voldelige og har feilaktige meninger. Derfor mener jeg at de ikke er bedre enn andre. Men det hender også at noen som er født i en overklassefamilie, lar være å drepe, stjele eller begå seksuelle overtredelser, at de lar være å lyve, baktale, såre andre med ordene sine og fare med tankeløst prat, at de verken er grådige, voldelige eller har feilaktige meninger. Derfor mener jeg at de ikke er verre enn andre.

Det hender også at de som har den eller den hudfargen eller har mye penger, begår alle disse dårlige handlingene. Derfor mener jeg at de ikke er bedre enn andre. Men det hender også at de avstår fra dem, og derfor mener jeg at de ikke er verre enn andre."

MN 96

Kvinner og likeverd

Simon Peter sa til ham: "Maria må forlate oss, for kvinner er ikke livet verdig."

Jesus sa: "Se, jeg skal lede henne og gjøre henne mannlig, slik at også hun blir en levende ånd som er lik med dere menn. For hver kvinne som gjør seg mannlig, vil komme inn i himmelens rike."

Tho 114

Fristeren Mara sa til nonnen Soma:

"Selv for en vismann er veien lang!
Og her sitter du – et kvinnfolk
med to små fingerbredder vett –
og tror du kan nå nirvana!"

Men hun avviste ham slik:

"Det spiller vel ingen rolle
om vi er kvinner eller menn
når sinnet er samlet i visdom
og innsikten full og sann!

Vekk er hangen til nytelse.
Mørke tanker er jaget bort.
Forsvinn, du onde! Du har tapt!
Alt du sier, er uten brodd!"

Theri 60-62

Sinnets natur

Han sa til dem: "Den som har ører, skal høre! Lys fins inne i et lysmenneske, og det opplyser hele verden."

Tho 24

Sinnet er lysende klart, munker. Men det kan bli skitnet til av forurensninger som kommer utenfra.

AN 1,10

Jesus sa: "Jeg er lyset som er over alle, jeg er altet. Fra meg er altet utgått, og til meg har altet nådd frem. Kløv veden, jeg er der. Løft en stein, og dere vil finne meg der.

Tho 77

Alle vesener har buddhanatur.

Mah.par 214

Samfunn og kriminalitet

Gud, overlat din dom til kongen, gi kongesønnen rettferd fra deg! Så skal han dømme ditt folk med rettferd, dine hjelpeløse med lov og rett. Da skal fjellene gi folket fred og haugene rettferdighet. Måtte kongen hjelpe de vergeløse i folket til å få sin rett. Han skal berge de fattige og knuse den som undertrykker andre.

Slm 72,1-4

"Det skjer alt for mange forbrytelser i landet, herre konge. Vi hører om ran og overfall både langs landeveiene, i landsbyer og i både store og små byer. Det ville være urettferdig om du skulle legge nye skatter på et land som er så herjet og plaget av kriminalitet, herre konge. Kanskje du tror du kan få slutt på kriminaliteten ved harde straffetiltak som henrettelser, arrestasjoner, bøter og landsforvisninger, men dette er ikke noen god metode. Dreper du noen, vil de etterlatte fortsette å herje riket.

Men det finnes en annen metode til å bremse kriminaliteten, herre konge. La de som driver med jordbruk og kvegdrift i riket ditt få forsyninger av frø og mat. La de som driver forretninger i riket ditt få tilgang på kapital, og la de som arbeider i statens tjeneste få mat og lønn. Da vil alle bli opptatt med arbeidet sitt. Ingen vil herje riket ditt, herre konge, og skatteinntektene vil øke. Landet blir trygt og fredelig, og kriminaliteten vil gå ned. Folk kommer til å stråle av glede og danse omkring med barna på armen. Ja, jeg skulle ikke tro at noen vil trenge å låse døra engang."

Kongen fulgte rådet. Landbruket fikk støtte, næringslivet fikk tilgang på kapital og de statsansatte fikk mat og lønn. Folk ble opptatt med arbeidet sitt. Ingen herjet riket lenger, og skatteinntektene gikk opp. Landet ble trygt og fredelig, og kriminaliteten gikk ned. Folk strålte av glede og danset omkring med barna på armen, og ingen trengte å låse døra.

DN 5

Glede

La hyllingsrop lyde for Herren, hele jorden! Tjen Herren med glede, kom fram for ham med fryd! Kjenn at Herren er Gud! Han har skapt oss, ikke vi selv, til sitt folk og til den hjord han vokter. Gå gjennom hans porter med takkesang, inn i hans tempelgårder med lovsang. Lov ham og pris hans navn! For Herren er god, hans miskunn er evig, hans trofasthet varer fra slekt til slekt.

Slm 100,1-5

Sannelig lever vi lykkelig,
uten hat blant de hatefulle.
Midt iblant hatende mennesker
lever vi uten hat.

Sannelig lever vi lykkelig,
sunne midt iblant usunne.
Midt iblant usunne mennesker
lever vi her i sunnhet.

Sannelig lever vi lykkelig,
uten begjær blant de grådige.
Midt iblant grådige mennesker
lever vi uten begjær.

Sannelig lever vi lykkelig,
vi som ingenting eier.
Vi skal leve av glede,
liksom de strålende guder.

Dhp 197-200

Følg veien

Vær da fullkomne, slik som deres himmelske Far er fullkommen.

Mtt 5,48

De som til fulle har oppøvd sitt sinn
i alle oppvåkningsfaktorene,
som i forsakelse finner sin glede
uten å gripe om noe som helst, –
disse, som stråler av indre lys
og har uttømt de negative tendenser –
de finner lindring i denne verden.

Dhp 89

For denne verdens gud har blindet de vantros sinn, så de ikke ser lyset som stråler fram fra evangeliet om Kristi herlighet, han som er Guds bilde.

2Ko 4,4

Forblindet er denne verden,
bare et fåtall når innsikt,
bare et fåtall kan fri seg som fuglen
fra nettet, og nå fram til lykkens land.

Dhp 174

Den som er født av Gud, synder ikke. For den sæd Gud har lagt ned i ham, blir i ham; han kan ikke lenger synde, fordi han er født av Gud.

1Jo 3,9

En munk som er en arahant, som har befridd seg med negative tendenser i sinnet, som har gjennomført treningen, gjort det som skal gjøre, lagt fra seg sin bør, nådd fram til målet, kvittet seg med alt som binder til ny tilblivelse og har nådd frihet gjennom fullkommen forståelse, er ute av stand til å begå de ni overtredelser. Han er ute av stand til med vitende og vilje å ta livet av noe levende vesen eller å lyve, han er ute av stand til å stjele, foreta seksuelle handlinger, eller legge seg opp midler til sansenytelser slik han tidligere gjorde før

han ble munk, og han er ute av stand til å begå overtredelser ut fra grådighet, ondskap, dumhet eller frykt.

DN 29

Derfor sier jeg dere: Vær ikke bekymret for mat og drikke som dere må ha for å leve, og heller ikke for klærne som kroppen trenger. Er ikke livet mer enn maten og kroppen mer enn klærne? Se på fuglene under himmelen! De sår ikke, de høster ikke og samler ikke i hus, men den Far dere har i himmelen, gir dem føde likevel. Er ikke dere mer verd enn de?

Mtt 6,25-26

De som ikke samler i lade,
som inntar sin føde med omtanke,
som tar sikte på frigjøring
ved hjelp av tomhet og uvarighet,
deres vei er vanskelig å følge,
liksom fuglenes i himmelrommet.

Den som ikke er selvopptatt,
som ikke bare tenker på mat,
som tar sikte på frigjøring
ved hjelp av tomhet og uvarighet,
deres spor er vanskelig å følge,
liksom fuglenes i himmelrommet.

Dhp 92-93

Den som kommer til meg og hører mine ord og gjør etter dem, hvem han ligner, skal jeg fortelle dere. Han er lik en mann som bygde et hus, og som gravde dypt og la grunnmuren på fjell. Da flommen kom, brøt elven mot huset, men kunne ikke rokke det, fordi det var godt bygd. Men den som hører og ingen ting gjør, han ligner en mann som la huset på bare bakken, uten grunnmur. Da elven brøt mot huset, falt det med en gang, og hele huset styrtet sammen.

Luk 6,4

Som regnet trenger inn i
et dårlig tekket hus,
slik gjennomtrenger lidenskapen
et uutviklet sinn.

Som regnet ikke trenger inn i
et riktig tekket hus,
slik gjennomtrenger ikke lidenskapen
et velutviklet sinn.

Dhp 13-14

Men den som hører disse mine ord og ikke gjør etter dem, han blir lik en uforstandig mann som bygde huset sitt på sand. Regnet skylte ned, elvene flommet, og vindene blåste og slo mot huset. Da falt det, og fallet var stort.

Mtt 7,26-27

Hvis noen flittig kan sitere skriften,
men selv er slapp og ikke gjør deretter, –
han er som gjeteren
som teller andres kveg:
selv har han ingen del i fellesskapet.

Dhp 19

Brødre, jeg tror ikke om meg selv at jeg har grepet det. Men én ting gjør jeg: Jeg glemmer det som ligger bak og strekker meg etter det som er foran.

Fil 3,13

Så lenge munkene ikke stagnerer fordi de har oppnådd suksess på mindre betydelige områder, kan de regne med framgang og ikke tilbakegang.

DN 16

Sinnslikevekt

Deres Far i himmelen lar sin sol gå opp over onde og gode og lar det regne over dem som gjør rett og dem som gjør urett.

Mtt 5,45

Den store skyen lar regnet falle på alle, både på høy og lav. Solen og månen lyser opp i hele verden, både for de som gjør godt og for de som gjør ondt, for høy og for lav.

Lotus 5

Den bortkomne sønnen

Som nevnt i innledningen, finner vi en lignelse om den bortkomne sønnen i både kristen og buddhistisk litteratur. I tillegg til disse to, finnes det også en gnostisk historie, "Sangen om perlen", der temaet er en sønn som kommer bort fra sin far, men vender tilbake til herlighet og glede (Se bindet "Gnostiske skrifter", red. I.S. Gilhus og E. Thomassen, i De norske bokklubbenes serie "Verdens hellige skrifter", s. 257-264.). Grunntemaet er det samme, men behandlingen av det og historiens poeng er svært forskjellig i disse tre historiene. Den kristne lignelsens hovedmoral er presisert i den innledende setningen. Moralen med den buddhistiske historien er ikke like iøynefallende, og krever en viss kunnskap om buddhismens historie for at man skal forstå den. "Lotussutraen" er en mahayana-tekst, det vil si at den ble skrevet innenfor en tradisjon som vokste fram flere hundre år etter Buddha. Den nye mahayana-retningen sto i opposisjon til den allerede eksisterende buddhismen, og forsøkte å framstille den tidligere buddhismen som en provisorisk og mindreverdig lære, eller "hinayana" ("den usle veien"), som de kalte den. Poenget med Lotussutraens lignelse om den bortkomne sønnen er å hevde at også "hinayana", den usle veien, hadde sin midlertidige

verdi, men at den nye læren som de selv sto for, mahayana, var så mye bedre og mer verdifull. Lignelsen er med andre ord et stykke interessant sekterisk polemikk, der Buddhas opprinnelige lære sammenlignes med søppel, og Buddhas fremste elever, som Kashyapa og Maudgalyayana, hevdes å ha usle tilbøyeligheter.

På samme måte, sier jeg dere, blir det glede blant Guds engler over én synder som vender om. Jesus sa: En mann hadde to sønner. Den yngste sa til ham: "Far, gi meg den delen av formuen som faller på meg." Han skiftet da sin eiendom mellom dem. Ikke mange dager etter solgte den yngste sønnen alt sitt og drog til et land langt borte. Der sløste han bort alle pengene i et vilt liv. Men da han hadde satt alt over styr, kom en svær hungersnød over landet, og han begynte å lide nød. Han gikk da og tok arbeid hos en mann der i landet, og mannen sendte ham ut på markene for å gjete svin. Han ønsket bare å få mette seg med de belgene som grisene åt, for ingen gav ham noe. Da kom han til seg selv og sa: "Alle arbeidsfolkene hjemme hos min far har mat i overflod, mens jeg går her og sulter i hjel! Jeg vil bryte opp og gå til min far og si: Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg. Jeg fortjener ikke lenger å være din sønn. Men la meg få være som en av leiekarene dine." Dermed brøt han opp og drog hjemover til sin far. Da han ennå var langt borte, fikk faren se ham, og han syntes inderlig synd på ham. Han løp sønnen i møte, kastet seg om halsen på ham og kysset ham. Sønnen sa: "Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg. Jeg fortjener ikke lenger å være din sønn." Men faren sa til tjenerne: "Skynd dere! Finn fram de fineste klærne og ta dem på ham, gi ham ring på fingeren og sko på føttene. Og hent gjøkalven og slakt den, så vil vi spise og glede oss. For denne sønnen min var død og er blitt levende, han var kommet bort og er funnet igjen." Og så begynte festen og gleden. Imens var den eldste sønnen ute på marken. Da han gikk hjemover og nærmet seg gården, hørte han musikk og dans. Han ropte på en av tjenerne og spurte hva som var på ferde. "Din bror er kommet hjem," svarte han, "og din far har slaktet gjøkalven fordi han har fått ham frisk hjem igjen." Da ble han sint og ville ikke gå inn. Faren kom ut og prøvde å overtale ham. Men han svarte: "Her har jeg tjent deg i alle år, og aldri har jeg gjort imot det du sa; men meg har du ikke gitt så mye som et kje så jeg kunne holde fest sammen med vennene mine. Men straks denne sønnen din kommer hjem, han som har brukt opp pengene dine sammen med skjøger, da slakter du gjøkalven for ham!" Faren sa til ham: "Min sønn! Du er alltid hos meg, og alt mitt er ditt. Men nå skal vi holde fest og være glade. For han, din bror, var død og er blitt levende, han var kommet bort og er funnet igjen."

Luk 15,10 - 32

Da den ærverdige Subhuti, den ærverdige Katyayana den store, den ærverdige Kashyapa den store og den ærverdige Maudgalyayana den store hørte Mesteren selv si at Shariputra ville oppnå fullkommen oppvåkning, ble de slått av forbløffelse, undring og begeistring. De reiste seg straks opp fra sitteplassene sine og gikk fram til Mesteren. Der ordnet de kappen over den ene skulderen, knelte med høyre kne mot marken, la håndflatene mot hverandre og løftet hendene til hilsen mot Mesteren samtidig som de løftet blikket mot ham, og mens de på denne måten bøyde seg i respekt for ham, sa de:

"Vi er gamle, Mester, og vi hedres som eldste i denne munkeforsamlingen. Fordi vi er gamle, tror vi at vi har nådd nirvana, Mester. Vi anstrenger oss ikke for å nå den fullkomne og høyeste oppvåkning, for det har vi ikke tiltak eller krefter til. Når du forklarer læren, Mester, sitter du lenge og snakker. Og når vi sitter og lytter til din undervisning, får vi vondt i alle lemmer og ledd av å sitte så lenge. Derfor ser vi klart at alle fenomener er tomme, flyktige og uten noen fast kjerne. Men vi føler ingen lengsel etter Buddhas læresetninger, de

forskjellige buddha-landene eller buddhaenes og bodhisattvaenes lek. Og grunnen til det er at da vi flyktet fra verden, mente vi at vi nådde nirvana. Dessuten er vi gamle og skrøpelige. Så selv om vi har veiledet og oppfordret andre bodhisattvaer til å nå den høyeste og fullkomne oppvåkning, har vi ikke selv lengtet etter den.

Nå hører vi imidlertid du sier at også elever kan nå den høyeste og fullkomne oppvåkning, og det slår oss med undring at vi skal få en så stor belønning. Plutselig hører vi Mesteren tale med en Buddha-røst vi aldri har hørt før, og du sier at vi skal motta en kostelig skatt, en skatt så verdifull at det ikke finnes mål for den. Du gir oss en uhyre kostbar skatt som vi aldri hadde tenkt på, håpet på eller drømt om.

La oss belyse dette med en lignelse, Mester.

Det er som en mann som reiser langt bort fra sin far og slår seg ned i et fremmed land, Mester. Der blir han boende lenge, i tjue, tretti, førti eller femti år. I løpet av denne tiden blir den ene rik, mens den andre blir fattig. I sitt strev for å opprettholde livet vandrer sønnen omkring fra sted til sted for å få seg noe mat og klær på kroppen. Faren på sin side flytter til et annet land, og han eier lagerbygninger fulle av korn og skattkamre fulle av gull. Han har kostbare smykker av gull, sølv, juveler, perler, smaragder, konkylier og edelsteiner, og han eier gull og sølv i mengdevis. Han har mange slaver, slavinner og arbeidsfolk under seg, og han har mange elefanter, hester, vogner, kuer og sauer. Han er omgitt av et stort følge av tjenestefolk, investerer penger i flere store land, og tjener store summer både på landbruk og handel.

På sin leting etter mat og klær streifer den fattige mannen gjennom landsbyer, småbyer, storbyer, provinser, riker og hovedsteder inntil han omsider kommer til den byen der hans far, som er en meget rik mann og har kister og skattkamre fulle av gull og sølv og andre kostbarheter, bor. Den fattige mannens far, denne rike mannen som bor der i byen og eier kister og skattkamre fulle av gull og sølv og andre kostbarheter, har i alle disse årene gått og tenkt på den sønnen han mistet for femti år siden. Han snakker aldri om det, men hele tiden bærer han sorgen og smerten i sitt indre og tenker som så:

"Akk, jeg blir gammel og grå, og alderdommen innhenter meg. Jeg eier kister og skattkamre fulle av gull, sølv og andre rikdommer, men jeg har ikke noen sønn! Bare jeg ikke dør, for da går alle disse rikdommene til spille!"

Og stadig minnes han sønnen som ble borte: "Så godt det ville være om sønnen min kunne ha fått glede av rikdommene mine!"

På sin søken etter mat og klær nærmer i mellomtiden den fattige mannen seg huset til den rike faren som eier kister og skattkamre fulle av gull og sølv og andre kostbarheter. Akkurat da sitter den fattige mannens far utenfor døren til huset sitt, omgitt av en stor forsamling brahmaner, adelsmenn, borgere og arbeidere. Han sitter i et stort høysete med forgylt fotskammel og foretar transaksjoner med hundretusener av gullmynter. Over hodet hans er det strukket en baldakin innsatt med perler og blomster og dekorert med kostbare girlandere av juveler, og tjenere står og vifter ham med store vifter. I stor prakt sitter han der.

Når den fattige mannen får se sin egen far sitte foran huset sitt med så mye stas og prakt, opptatt med forretninger og omgitt av mange mennesker, blir han redd, forskrekket og skjelven over hele seg, og han tenker:

"Jeg har visst uforvarende kommet over en konge eller en annen stormann! Slike som meg har ikke noe her å gjøre! La meg komme meg vekk herfra! Det er bedre at jeg holder meg til gatene i fattigstrøket, for der er det lett å finne mat og klær. Det er best jeg kommer meg unna før de tar meg og setter meg til tvangsarbeid eller noe slikt!"

Dermed skynder den fattige mannen seg bort. Han flykter fordi han er redd for å rammes av en lang rekke plager, og han våger ikke å bli der.

Men den rike mannen som sitter i høysetet foran huset sitt, kjenner igjen sønnen sin med det samme han får se ham. Synet gjør ham glad, oppløftet og oppmuntret, slik at han blir fylt av glede og fryd, og han tenker:

"Herlig! Jeg har funnet han som skal få nyte godt av alle mine rikdommer, mine kister og skattkamre fulle av gull og sølv! Nå som jeg er gammel og grå, er han kommet, han som jeg har tenkt så mye på!"

Opptent av lengsel etter sønnen sender han straks ut løpere med denne ordren:

"Hent den mannen til meg! Fort!"

Løperne stormer av sted og griper tak i den fattige mannen. Han blir redselslagen og skjelver og ryster av skrekk, og han skriker av fortvilelse.

"Jeg har ikke gjort dere noe," jamrer han, men løperne tar ham med makt og trekker ham med seg, samme hvor mye han skriker og klager. Han er livredd og forskrekket og tror at han er fortapt og at de har tenkt å drepe ham, så han besvimer av skrekk og faller bevisstløs til marken.

Når faren hans ser dette, sier han til tjenestefolkene sine:

"Ikke trekk ham hit på den måten!"

Deretter slår han kaldt vann over den fattige mannen uten å si noe mer til ham. Grunnen til at han ikke sier noe, er at han erkjenner sønnens tilbøyelighet til å leve i usle kår og sin egen opphøyde posisjon. Likevel vet han at det er hans egen sønn. Men han sier ikke et ord om dette til noen, for han forstår at han må finne en lempeligere metode. I stedet vender han seg mot en av mennene og sier:

"Gå bort til den fattige mannen og si til ham at han er fri og kan gå hvor han vil."

Mannen gjør som han blir bedt om, og forteller den fattige mannen at han er fri og kan gå hvor han vil.

Når den fattige mannen hører dette, blir han overrasket og forbløffet. Han reiser seg opp og skynder seg bort. Han tar strake veien til byens fattigkvarter, der han håper å kunne få seg mat og klær.

Den rike mannen tenker ut en måte å lokke til seg den fattige mannen på. Han tilkaller to menn som ikke ser særlig flotte eller imponerende ut, og sier til dem:

"Gå og finn den mannen som var her. Tilby ham dobbel daglønn for å komme og arbeide i huset mitt, men lat som om det er dere selv som har funnet på det. Hvis han spør hva han skal gjøre, så bare si at han skal hjelpe dere med å gjøre rent og rydde søppel."

De to mennene oppsøker den fattige mannen og sier det de har fått beskjed om. Og fra da av arbeider de alle tre med å rydde søppel og gjøre rent hos den rike mannen, og får utbetalt lønn som avtalt. De bor i en stråhytte i nærheten av den rike mannens hus. Gjennom et vindu i huset sitt kan den rike mannen se sin sønn arbeide med å rydde boss og skitt, og dette synet rører ham dypt.

Den rike mannen går ut av huset sitt og tar av seg kransene, smykkene og praktklærne sine. Så iører han seg gamle klær, skitner seg til med støv, tar en kurv i høyre hånd og går sønnen sin i møte. Han hilser vennlig på ham og sier:

"Ta disse kurvene og rydd straks bort det rusket og rasket som ligger her!"

På den måten kommer han i snakk med sønnen sin, og etter en stund sier han:

"Bli værende her i min tjeneste, min venn, og ikke gå noe annet sted. Du skal få ekstra god betaling. Hvis det er noe du trenger, kan du bare komme og spørre meg om det, samme om det er en krukke, en gryte, et kokestell, ved, salt eller mat. Jeg har en gammel kappe til overs, og hvis du trenger den, kan du bare si ifra. Jeg skal gi deg alt du har bruk for. Føl deg som hjemme her og betrakt meg som din far, for jeg er jo eldre enn deg. Du har gjort godt arbeid med rydding og rengjøring her, og så lenge du har arbeidet for meg, har du ikke

vært uhederlig, svikefull, vrien eller frekk. Slike feil som ofte finnes hos andre arbeidsfolk, finner jeg overhodet ikke hos deg. Fra nå av skal du være som min egen sønn!"

Fra da av kaller han ham "sønn", og den fattige mannen føler den samme hengivenhet for ham som for en far. I tjue år fortsetter han å arbeide med å rydde søppel og gjøre rent. Han går inn og ut av den rike mannens hus og føler seg hjemme der, men blir likevel boende i stråhytta si.

Litt senere blir den rike mannen syk, og han føler at døden nærmer seg. Han sender bud etter den fattige mannen og sier til ham:

"Kom hit, min venn. Jeg eier kister og skattkamre fulle av gull, sølv og andre kostbarheter. Nå er jeg blitt alvorlig syk, og jeg ønsker å gi alle disse rikdommene til noen som kan ta imot dem og ta vare på dem. Jeg vil at du skal ta imot dem og eie dem sammen med meg. Men ikke sløs bort noe."

På den måten får den fattige mannen del i de store rikdommene, men han bryr seg ikke noe særlig om dem. Han bruker ikke noe av det selv, ikke engang så mye som en skjeppe byggmel, men fortsetter å bo i stråhytta si og regner seg som like fattig som før.

Den rike mannen ser at sønnen hans opptrer både modent, ansvarlig og sparsommelig, og han merker at sønnen føler seg litt forknytt over å ha fått en så høy status og skammer seg over sitt tidligere liv i fattige kår.

Når han kjenner at han skal dø, sammenkaller den rike mannen en stor forsamling av slekt og familie, kongen og hans ministere og byens og landets fremste borgere, og presenterer sin sønn for dem med disse ordene:

"Hør her, mine herrer! Dette er min egen, kjødelige sønn. For femti år siden forsvant han fra byen der vi bodde," og han sa navnet på byen, navnet på sønnen og sitt eget navn.

"Mens jeg lette etter ham, kom jeg til slutt til denne byen. Dette er min sønn. Jeg er hans far. Jeg overfører alle mine inntekter til ham, og alt jeg eier, skal være hans."

Når den fattige mannen hører disse ordene, blir han lamslått av forbauselse og tenker: "Plutselig er jeg kommet i besittelse av alle disse kistene og skattkamrene fulle av gull, sølv og andre kostbarheter!"

Nettopp slik representerer vi sønnene til Han som er kommet fram til sannheten. Han som er kommet fram til sannheten sier til oss slik den rike mannen gjorde:

"Dere er mine sønner."

Vi slet med tre problemer, Mester: lidelsens problem, begrepenes problem og forgjengelighetens problem, og i livets og dødens kretsløp var vi tilbøyelige til å velge usle løsninger. Derfor ansporet Mesteren oss med mange forenklede læresetninger som kan sammenlignes med søppel. Disse har vi praktisert og strevd og arbeidet med, og vi har forsøkt å vinne nirvana som lønn. Vi var tilfredse med nirvana som lønn, Mester, og syntes vi fikk mye av Buddha som belønning for at vi praktiserte, strevde og arbeidet med disse læresetningene. For Han som er kommet fram til sannheten kjenner våre tilbøyeligheter til det usle. Derfor trekker han seg litt unna og blander seg ikke med oss, og han forteller oss ikke at hans skattkiste av kunnskaper skal bli vår, til tross for at han med sin dype forståelse av undervisningsmetoder har utpekt oss som arvinger. Og vi hadde ikke forstand til å ønske oss den, Mester, fordi vi var tilfredse med å få nirvana som lønn.

Vi holder opphøyde prekener for de store bodhisattvaene om Buddhas visdom og innsikt. Vi forklarer og analyserer visdommen, enda vi selv ikke aspirerer til å oppnå den. Og grunnen til dette er at Han som er kommet fram til sannheten kjenner våre tilbøyeligheter og benytter seg av tjenlige metoder. Selv visste vi ikke det som han nå har fortalt oss: at vi er Buddhas ektefødte sønner. Men nå har Mesteren minnet oss på at vi er hans arvinger.

Vi er nemlig Buddhas egne sønner, om enn med tilbøyeligheter til det usle. Mesteren ser styrken i våre tilbøyeligheter og kaller oss derfor likevel bodhisattvaer. Han har derfor pålagt oss to roller. I forhold til bodhisattvaene skal våre tilbøyeligheter kalles usle, men likevel skal vi inspirere dem til å våkne til buddhatilstanden.

Dette har Mesteren gjort fordi han kjenner styrken i våre tilbøyeligheter, og derfor kan vi si at vi uten å søke, uten å ønske eller forvente det og uten å aspirere til det er kommet i besittelse av den dyrebare allvitenhet fordi vi er Buddhas sønner."

Lotus 4

Anvendte tekster

Kristendom

Det gamle testamente:

2Mo 2. Mosebok
Jer Jeremia
Jes Jesaja
Osp Salomos ordspråk
Slm Salmenes bok

Det gamle testamentes apokryfe bøker:

Sirak

Det nye testamente:

1Jo 1. Johannes' brev
1Ko 1. Korinterbrev
1Te 1. Tessaloniker
1Ti 1. Timoteus
2Ko 2. Korinterbrev
2Te 2. Tessaloniker
Apg Apostelgjerningene
Efe Efeserne
Fil Filipperne
Glt Galaterne
Heb Hebreerne
Jak Jakob
Joh Johannes' evangelium
Luk Lukas' evangelium
Mrk Markus' evangelium
Mtt Matteus' evangelium
Rmr Romerne

Apokryfe evangelier:

Tho Thomas' evangelium

Buddhisme

Kanoniske palitekster:

AN	Anguttaranikaya
Dhp	Dhammapada
DN	Dighanikaya
Iti	Itivuttaka
Khud	Khuddakapatha
Maha	Mahavagga
Mang	Mangalasutta
Metta	Mettasutta
MN	Majjhimanikaya
SN	Samyuttanikaya
Sut.nip	Suttanipata
Thera	Theragatha
Theri	Therigatha
Ud	Udana

Palikommentartekster:

Vis	Visuddhimagga

Kanoniske sanskrittekster:

Lal	Lalitavistara
Lotus	Lotussutraen
Mah.par	Mahaparinirvanasutra
Ud.v	Udanavarga

Senere verker på sanskrit:

Bodhi	Bodhicaryavatara
Jat.mal	Jatakamala
Shik	Shikshasamuccaya

Siden de fleste norske lesere kanskje ikke er like fortrolige med de buddhistiske tekstsamlingene som med Bibelens bøker, kan en kortfattet orientering være på sin plass.

De gamle tekstene er overlevert hovedsakelig i to indiske språkvarianter: pali og sanskrit. Disse språkene er nært beslektet. I tillegg finnes det tekster på andre dialekter, beslektet med disse. Noen mener at pali var Buddhas talespråk, andre hevder at han snakket en nært beslektet dialekt. Uansett hvordan dette forholder seg, er samlingen av palitekster den mest komplette og best bevarte av de gamle tekstsamlingene, og den er derfor hovedkilden til de buddhistiske tekstene i denne antologien.

Palitekstene, *Tipitaka*, er delt i tre hovedavdelinger. Fra første hoveddel, *Vinayapitaka*, har vi brukt noen historier fra kapitlet *Mahavagga*. De fleste av de øvrige vinayatekstene omhandler munke- og nonnesamfunnets indre liv og regulering, og er av mindre interesse i denne sammenheng.

Andre hoveddel, *Suttapitaka*, inneholder taler, samtaler, vers og fortellinger av og om Buddha og hans nærmeste elever, og er igjen delt inn i flere omfangsrike underavdelinger. Vi har hentet mye stoff fra de fire store avdelingene *Digha-*, *Majjhima-*, *Samyutta-* og *Anguttaranikaya*. Den femte og siste av disse underavdelingene, *Khuddanikaya*, består igjen

av en rekke bøker: *Khuddakapatha* med *Mettasutta* og *Mangalasutta*, diktsamlingene *Dhammapada*, *Theragatha* (munkenes vers) og *Therigatha* (nonnenes vers), samt *Itivuttaka*, *Suttanipata*, *Udana* og andre.

Den tredje hoveddelen, *Abhidhammapitaka*, består av mer abstrakte avhandlinger om psykologi o.l. Denne antologien inneholder ikke noen abhidhammatekster.

Videre finnes det en rik litteratur på pali med kommentarer og subkommentarer til alle de kanoniske tekstene. Vi har bare hentet et lite utdrag fra den viktigste av disse kommentarene, *Visuddhimagga*, skrevet av den lærde munken Buddhaghosa på 400-tallet e.Kr.

Sanskrittekstene danner ikke en ordnet korpus slik palitekstene gjør. Det finnes fragmenter av tekstsamlinger som har mye til felles med palitekstene. En slik tekst er *Udanavarga*, som inneholder mange vers som er praktisk talt identiske med vers i *Dhammapada*.

Senere ble det skrevet flere Buddhabiografier som også inneholdt mye legendarisk materiale. En av disse biografiene er *Lalitavistara*.

Det ble også skrevet en rekke nye tekster innenfor mahayanabuddhismen, en ny buddhismeretning som vokste fram i tiden omkring Kristi fødsel. To av disse er *Lotussutraen* (*Saddharmapundarikasutra*) og *Mahaparinirvanasutra*, som begge er så omfangsrike at de fyller hver sin bok.

Jatakamala av Aryashura (ca. 400 e.Kr.) er en samling legender om Buddhas tidligere liv. Dikteren Shantideva (800-tallet) skrev en vakker bok på vers om bodhisattvaens (den som aspirerer til å bli en buddha) åndelige treningsvei, *Bodhicaryavatara* (*Veien til det våkne liv*). Han skrev også en systematisk antologi med sitater fra forskjellige mahayanasutraer, *Shikshasamuccaya* (*Treningshåndboken*).

Kilder

Tekster på originalspråkene

Aryashura: *Jatakamala*, Darbhanga 1959
Chatta Sangayana CD-ROM (*Tipitaka* med kommentarer), Igatpuri 1998.
Lalitavistara, Darbhanga 1987
Saddharmapundarikasutra, Darbhanga 1960
Shantideva: *Bodhicaryavatara*, Darbhanga 1988
Shantideva: *Shikshasamuccaya*, Darbhanga 1961

Oversatte tekster

Apokryfene. Bibelens deuterokanoniske bøker, Det norske Bibelselskap 1988
Bibelen, Det Norske Bibelselskap 1978/85
Brekke, T. (red.): *Lotussutraen og andre tekster fra mahayana-buddhismen*, De norske bokklubbene 2001
Braarvig, J. (red.): *Mahayanatekster*, De norske bokklubbene 2003
Lie, K.A.(ovs.): *Buddhas samtaler I (Dighanikaya I)*, Oslo 1992
Lie, K.A. (ovs.): *Dhammapada*, ovs., Oslo 1976
Lie, K.A. og Tone L. Bøttinger (ovs.): *Søstrenes sanger (Therigatha)*, Oslo 2000
Nyanaponika Thera: *Oppmerksomhetstrening. Kjernen i buddhistisk meditasjon*, Oslo 1988
Rahula, W.: *Buddhas lære*, Oslo 1991
Thomassen, E. (ovs.): *Apokryfe evangelier. Thomasevangeliet*, De norske bokklubbene 2001

Andre antologier

Borg, M. og R. Riegert: *Jesus and Buddha. The Parallell Sayings*, Berkeley 1997
Fincher, H: *The Drum of Immortality*, Sarasota 1998
Wilson, A: *World Scripture. A Comparative Anthology of Sacred Texts*, St. Paul 1995